

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická

Diplomová práce

„SKLADBA“, CYKLUS FOTOGRAFIÍ VYTVOŘENÝ
NA KONKRÉTNÍ HUDEBNÍ KOMPOZICI

Pavλίna Malinová
Učitelství VV pro střední školy a základní umělecké školy

Vedoucí práce: Vojtěch Aubrecht

Plzeň 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, dne 18. června 2012

Podpis.....

Poděkování

Moje velké poděkování patří Vojtěchu Aubrechtovi, který se ochotně ujal vedení mé práce. Velký dík za veškerý čas, který mi věnoval a za cenné rady, připomínky a pomoc při realizaci fotografických cyklů. Dále bych chtěla poděkovat PhDr. Vladimíře Zikmundové, Ph.D. za pomoc při zpracování konceptu přípravy na hodiny fotografie.

V Plzni, dne 18. června 2012

Podpis.....

ANOTACE

Cílem této práce je vytvořit tři fotografické cykly na zvolenou hudební kompozici. Každý cyklus nazírá skladbu z jiného úhlu a je v jiném fotografickém duchu. Cykly jsou vytvořeny na atmosféru, rytmus a význam textu skladby. První cyklus se skládá ze stylizovaných portrétních fotografií, druhý cyklus představuje abstraktní fotografie pohybu a poslední je momentka. Prezentovaný soubor obsahuje celkem 21 fotografií o rozměrech 30 x 40 cm. V teoretické části se věnuji propojení hudby a obrazu, dále pak oblastem, kde dochází k propojení fotografie a hudby. V další kapitole popisují tvůrčí proces fotografování. V poslední části mé práce je popsán koncept přípravy na hodiny fotografie tak, aby skýtal ve výsledku různorodé možnosti zpracování.

Klíčová slova:

Fotografie, fotografický cyklus, hudební skladba, hudba

ANNOTATION

The purpose of this project was to create three different photograph cycles to match one chosen piece of music. Each cycle considers the musical composition from a different point of view and is of a different photography genre. The three cycles were created to match the atmosphere, the rhythm and the meaning of the song. The first cycle consists of portrait photographs, the second one of abstract photographs of movement and the last one of them focuses on capturing the moment. The presented project contains 21 photographs in total (size 30x40 cm). The theoretic part of my project is about connecting music with picture and talks about fields that use this connection. The next part of the project is about the actual making of such creative photograph cycles. In the last part of my work is described the concept of preparation on photography lessons, so that it provides various ways of adaptation.

Key words:

Photograph, photograph cycle, musical composition, music

OBSAH:

1. ÚVOD	6
2. CÍL PRÁCE.....	8
3. VYBRANÁ SKLADBA.....	8
4. HUDBA.....	9
4.1 VÝZNAM HUDBY PRO ČLOVĚKA.....	9
4.2 ZÁKLADNÍ PRVKY HUDBY.....	11
5. VÝTVARNÉ UMĚNÍ A FOTOGRAFIE.....	13
5.1 VZTAH HUDBY A OBRAZU.....	13
5.2 FOTOGRAFIE JAKO SDĚLENÍ.....	16
6. HUDBA VE FOTOGRAFII.....	18
6.1 JOSEF SUDEK.....	21
6.2 HUKVALDY LEOŠE JANÁČKA.....	24
6.3 ANSEL EASTON ADAMS.....	27
6.4 RALPH GIBSON.....	30
6.5 „ <i>HUDBA</i> “ MARIE ŠECHTLOVÉ.....	32
7. TANEC VE FOTOGRAFII.....	34
7.1 GJON MILL.....	35
7.2 PETR MACHÁČEK.....	37
8. „CO ČECH TO MUZIKANT“.....	38
8.1 FOTOGRAFOVÉ HUDEBNÍ PRAHY.....	39
9. KONCERTNÍ FOTOGRAFIE.....	42
9.1 ZPĚVÁK ČI FOTOGRAF.....	44
10. REFLEXE VLASTNÍHO UMĚLECKÉHO DÍLA.....	48
10.1 CYKLUS NA ATMOSFÉRU SKLADBY.....	48
10.2 RYTMUS VE FOTOGRAFII.....	49
10.3 VÝZNAM TEXTU SKLADBY.....	50
11. ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ A DOSAŽENÍ CÍLŮ.....	52
12. VZTAH K RÁMCOVÉMU VZDĚLÁVACÍMU PROGRAMU.....	55
12.1 KONCEPT PŘÍPRAVY NA HODINY FOTOGRAFIE.....	57
13. ZÁVĚR.....	64
14. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	65
15. RESUMÉ.....	70
16. OBRAZOVÁ PŘÍLOHA.....	71

1. ÚVOD

“Každé dílo je portrétem svého tvůrce“

- Ansel Adams

Pro realizaci své diplomové práce jsem si fotografii jako uměleckou techniku nevybrala náhodou. Na vysoké škole jsem prošla několika výtvarnými předměty, z nichž mi právě fotografie učarovala nejvíce. Zcela jsem propadla jejímu kouzlu. Záhy po ukončení bakalářského studia jsem si pořídila digitální zrcadlovku, se kterou fotografuji přes rok. V poslední době jsem se snažila experimentovat s rekvizitami, které jsou kolem nás a také se světlem. Někdy mám jasnou představu, cíl, ale ne vždy po zhlédnutí fotografií hýřím radostí. Občas odcházím z focení zklamaná. Avšak všechny tyto aspekty k fotografování zřejmě patří a nikdy mě to od něj neodradí.

V době, kdy jsem vybírala téma pro svojí práci, jsem absolvovala předmět Dějiny fotografie, který vyučuje fotograf Vojtěch Aubrecht. Procházela jsem si tématy navržená všemi pedagogy, kteří mě vyučovali. Zaujalo mě právě jeho téma, které bylo spojené s hudbou, konkrétně vytvořit sérii fotografií inspirované hudebním dílem, kde bude určitý aspekt vybrané skladby transponovaný do fotografie. Kdysi jsem chtěla nafotit sérii fotografií. Námět pro tyto fotografie vzešel při poslechu oblíbené skladby. Tento projekt byl pro mě výzvou, protože výsledkem měly být tři série fotografií inspirované jednou konkrétní skladbou. Moje oblíbená technika a zvolení vedoucího mé práce, pod jehož vedením jsem si byla jistá, že jako začínající fotograf dosáhnu uspokojivého výsledku, byly rozhodujícími faktory při výběru tématu.

V teoretické části diplomové práce se věnuji propojení hudby a fotografie. Přišlo mi vhodné neopomenout hudbu jako takovou, jaký je její význam pro člověka a jaké jsou její základní prvky, které souvisejí s mými sériemi fotografií. Dále zde můžete nalézt kapitoly o propojení obrazu a hudby. Hudba ve fotografii je název další kapitoly, kde se objevují největší osobnosti světa fotografie. Český fotograf Josef Sudek hledá souvislosti, popisuje, co spojuje fotografii a hudbu. Informací z této oblasti není mnoho. Část práce patří větším celkům, jako jsou koncertní a taneční fotografie, které jsem mohla vztáhnout k vytvořenému cyklu na rytmus. Další kapitola se týká tvůrčího procesu fotografování, kde popisuji vznik všech mých

fotografických sérií, které na skladbu vznikly. Moje zaměření je pedagogické a tudíž v poslední kapitole se zaobírám přípravou zadání na hodiny fotografie.

Mým velkým přáním je, aby se u fotografií divák aspoň na malou chvíli zastavil a přemýšlel nad tím, co jsem jimi chtěla vyjádřit nebo proč jsou takto nafoceny. Věřím, že si na nich každý najde něco, co se mu bude líbit.

2. CÍL PRÁCE

Prvním úkolem této práce bylo vybrat si hudební skladbu, na kterou bych vytvořila tři fotografické cykly, z nichž každý bude nazírat danou kompozici z jiného úhlu. Rozhodla jsem se, že vytvořím cyklus na atmosféru skladby, na rytmus a význam textu písně. Po nafocení prvních fotografií se další cíl mé práce nabídl sám. A to ten, že každý cyklus bude v jiném fotografickém duchu. Tyto cíle tak dále nahrávaly požadavku, že příprava zadání tohoto projektu bude skýtat různorodé možnosti zpracování. Výsledné cykly by pak mohly být představeny žákům ve vyučování jako ukázka toho, že na jednu skladbu se dají vytvořit různorodé cykly, s odlišným zaměřením. Jelikož jsou cykly vytvořeny na hudbu, tak součástí práce bude prezentace na ukázkou.

3. VYBRANÁ SKLADBA

Píseň Love znám ze staršího znění od amerického jazzového pianisty Nata Kinga Cole, který se řadí mezi nejvýznamnější postavy hudebního dění ve Spojených státech. Píseň v jeho podání je svižná, jazzová. Poté píseň přezpívala ve stejném duchu i jeho dcera Natalie Cole. Dnes je známá verze od anglické zpěvačky, držitelky ceny Grammy Joss Stone. Zpěvačka se převážně věnuje R&B a Blues. Skladbu pojala moderně, už nemá jazzový charakter. Její tempo je trochu pomalejší a zpěvačka ji zpívá více procítěně. V reklamě pro Chanel s Keirou Knightley zazněla nejnovější verze. Možná jsem byla z části při výběru skladby ovlivněna touto reklamou. Při dalším poslechu již samotné skladby jsem měla jistou představu a chtěla jsem nafotit sérii portrétních fotografií. Znovu jsem si na píseň vzpomněla, když jsem viděla vypsání téma pro diplomovou práci.

4. HUDBA

Hudba již po staletí zaujímá významné místo v naší společnosti, jelikož jde vůbec o první formu dorozumívání. Její kořeny sahají daleko do minulosti. Nejnovější teorie tvrdí, že dříve než začal člověk mluvit, dorozumíval se zpěvem. „I když každé období lidských dějin staví hudbu do jiného světla, zůstává pravdou, že hudba je řečí citu. Ať již zpěvem či hrou na nejprimitivnější nástroje je schopna vyjádřit duševní rozpoložení člověka.“¹ Vraťme se ale zpět do naší doby.

4.1 VÝZNAM HUDBY PRO ČLOVĚKA

Hudba nás obklopuje na každém kroku a tudíž poslech hudby hraje velice důležitou roli v životě každého člověka. „Provází ho od narození, je například dokázáno, že lidský plod slyší již od třetího měsíce vývoje“², a nemalý vliv má hudba i na formování lidské osobnosti. Hudba zní v obchodních řetězcích, v butikách, kde pomáhá prodávat nejrůznější zboží, zní v koncertních halách, v chrámech a kostelech, kde podporuje tajemnou atmosféru modliteb. Když ji neslyšíme na těchto místech, můžeme si v klidu doma zapnout rádio či televizi.

Jaká ale je její nejzásadnější role? Hudba je především přítomna téměř ve všech rituálech v každé kultuře po celém světě. Setkáváme se s ní při náboženských obřadech, slavnostech jako jsou například svatby a pohřby. Je to hlavně proto, že má velký vliv na naše prožívání, na lidské emoce. Umocňuje zážitek lidí, kteří se účastní těchto událostí. Dnes mezi rituály můžeme řadit například nejrůznější sportovní akce, kde hudba podněcuje hráče, aby hráli s větší intenzitou a vytvářeli atmosféru.

Dále je hudba spojována se spirituály, o kterých lidé tvrdí, že právě díky ní mohou zažít ten pocit blízkosti vyšší moci. Hudba zde stejně jako při obřadech a oslavách navozuje u člověka pocity radosti, štěstí, ale i smutku.

¹ dostupné z <http://clanky.rvp.cz/clanek/k/p/406/FUNKCE-HUDBY-VE-SPOLECNOSTI.html/>

² MAREK, Vlastimil. *Tajné dějiny hudby. Zvuk a ticho jako stav vědomí*. Praha: Eminent, 2000, s. 20.

Jedna z věcí, které lidé používají k sebeidentifikaci, je hudba. Existuje mnoho skupin, které prostřednictvím hudby vyjadřují svoje pocity a hudba má vliv i na to, jak se tito lidé oblékají, jak jednají, jak se chovají. Například lidé, co následují rockové skupiny, mají tendence nosit těsné džíny a oblékat se do černých šatů, nechávají si dělat tetování. Většina lidí je ovlivněna hudbou ze svého okolí. Hlavně tou, která nám hraje doma nebo ji poslouchali naši rodiče. Člověk pak vyrostl pro určitý druh hudby. Každá generace měla svůj oblíbený žánr a právě tento druh hudby je součástí identity lidí dané generace.

Další využití hudby je zejména v lékařství, díky jejímu zklidňujícímu účinku. Například předčasně narozeným dětem se ze speciálních miniwalkmanů použije ukolébavky. Hudba nám pomáhá překonávat bolest, lépe se díky ní vyrovnáváme s osamělostí, snižuje stres a používá se i při rehabilitacích po mozkové mrtvici. Dokáže zpomalit postup Alzheimerovy nemoci, ale nejzajímavější je, že dosud nevíme proč má hudba terapeutické účinky. Nikdo zatím nedokázal objasnit, které vlastnosti hudby ovlivňují náš organismus, především mozek. Teprve až to zjistíme, bude možné ji cílevědomě nasazovat.

Dnes je však prioritní význam hudby jako zdroje potěšení, zábavy. Myslím si, že to souvisí zejména s prudkým rozvojem techniky v minulém století. Dnes, kdy se dá hudba přehrát téměř z jakéhokoliv média, od mobilních telefonů přes malé mp3 přehrávače. Dále hudbu najdeme snad v každém filmu, kde zesiluje emoce. Například hudba ve filmu Čelisti je dramatická, vyvolává ve mně pocit napětí a strachu. Lidé navštěvují koncerty, divadelní představení, přehrávají si hudbu v autě nebo ji poslouchají pro její relaxační účinky. K jejímu poslechu přispívá i fakt, že je dnes všechno dostupnější. Hudbu si dnes může každý jednoduše stáhnout z pohodlí svého domova, což přispělo k rostoucí popularitě hudby. Nejdůležitější však je, že její význam je pro každého člověka jiný. Pro někoho je hudba jen potěšením, koníčkem, odpočinkem, může být ale i prací a zdrojem inspirací.

4.2 ZÁKLADNÍ PRVKY HUDBY

Hudba bývá považována za nejemocionálnější umění a právě v tom spočívá její kouzlo. Dokáže vyvolat nepřeberné množství emocí, pocitů jako je radost, smutek, euforie, ale i chuť tančit, bavit se, relaxovat a to ji činí tak přitažlivou. Může v nás vyvolat určité myšlenky a dokáže i probudit staré vzpomínky nebo nás k něčemu motivovat. „Když posloucháme nějakou hezkou, příjemnou, uklidňující hudbu, může nám například zvednout náladu a vyvolat v nás určitý klid, který na nás působí příjemně a uklidní naše rychlé přemýšlení o různých věcech a pomůže nám tím i uvažovat jasněji, pomaleji a rozhodněji, když se potřebujeme například nad něčím důležitým rozhodnout.“³

Hudba se skládá z několika prvků, které na nás působí. Především se jedná o rytmus, melodii a harmonii hudby. Slyšíme-li například nějakou lidovou píseň, která má melodii, tak jistě vytušíme například z textu i rytmus. Rytmus je časová složka hudby. „Je to univerzální pojem označující různé druhy pohybu, které organizuje v časové posloupnosti.“ (SEDLÁK, 1990, s.111) Není to ale jakákoliv časová posloupnost, nýbrž jen ta, která v nás budí potřebu dát se do pohybu. Rytmus není výsadou jen hudby a jiných druhů umění, ale mají ho i biologické pochody, přírodní jevy. Zvláště významné jsou pravidelné biologické rytmy, jako je tlukot srdce, dýchání nebo pravidelný puls. Zde se objevuje výrazná pravidelnost. „Zatímco v pracovních úkonech, chůzi, tanci i biologických rytmech se objevuje výrazná pravidelnost, pevně stanovená časová organizace a periodičnost rytmické pulsace, v hudbě jsou tyto vlastnosti často oslabeny nebo částečně mizí, a přesto hudební celek působí rytmicky.“ (SEDLÁK, 1990, s.111)

„Melodii utváří postup tónů v čase.“ (MARTINEAU, 2012, s.26) V hudbě dochází ke změnám tónů řeči, kdy skladba má klesající nebo stoupající melodii. Velký skok mezi tóny působí mohutně, malý plynuleji. Obvykle ji tedy tvoří směs skoků, které jsou větší, menší a její výraz vychází z napětí, z uvolňování průběžných tónů na stupnici. Důležitou úlohu mají pauzy, neboli pomlky. Zpěvákovi či zpěvačce poskytují čas k nadechnutí a posluchač čeká, co se bude dít dál, je napjatý. Dobrá melodie je taková, u které bychom si rádi zpívali, broukali.

³dostupné z <http://madeleine-flowers.blog.cz/1005/co-v-nas-vyvolava-hudba>

Poslední je harmonie hudby. Je to souzvuk či soulad současně znějících tónů v hudbě. V podstatě je to nauka o akordech a jejich spojování. Jaké akordy zvolit, aby k sobě ladily. Další co nás může ovlivnit je barva hudby, protože i zvuk bubnu má svou barvu, pravidelné střídání dob. Co se týče barvy, tak velký vliv má na člověka barva hlasu zpěváka či zpěvačky. Hudba je tedy spojení několika elementů v různých kombinacích, variantách. Dokonalost hudby spočívá ve vyvážení, harmonii všech elementů. Všechny prvky jsou vzájemně propojeny a jeden bez druhého nemohou existovat.

Dnes je populární hudba melodicky jednoduchá, která má výrazný, avšak neměnný rytmus. Využívají se zvuky, které běžně neslyšíme, aby nás hudba provokovala a silně na nás působila. Pokud skladba v posluchači vyvolá silné pocity, tak svůj účel splnila.

5. VÝTVARNÉ UMĚNÍ A FOTOGRAFIE

Výsledkem fotografického pochodu je obraz. Když tento výsledek u diváka vzbudí emotivní vzrušení, pak lze hodnotit obraz jako umění. „Vzhledem k tomu, že se jedná o obrazy, můžeme tedy tu část fotografie, která má tvůrčí charakter, zařazovat do výtvarného umění.“ (TAUSK, 1972, s. 3) Z historického hlediska je pak tvůrčí fotografie jedním z nejmladších oborů výtvarného umění a to byl také důvod, proč byla ve svém vývoji ovlivňována malířstvím, které má podstatně delší tradici. Ve srovnání s malířstvím stačí dnes k vytvoření obrazu překvapivě krátká doba, proto se fotografie stala zcela bezkonkurenční. S malířstvím je fotografie propojena zejména i v tom smyslu, že většina umělců přešla k nové činnosti od malířství. Většina malířů doufala, že se novým oborem snadněji uживí.

K úplnému osamostatnění fotografie docházelo postupně, kdy fotografové dostávali cit pro správné využívání techniky a nacházeli si svůj vlastní osobitý styl. Až po první světové válce se fotografie emancipovala jako umělecký obor se svými vlastními zákonitostmi. „Specifika fotografického obrazu jsou ovšem dnes natolik objasněna, že nejnovější ohlasy uměleckých směrů ve fotografii obvykle již nepoškozují její charakteristické vlastnosti a vzhled.“ (TAUSK, 1972, s. 44)

5.1 VZTAH HUDBY A OBRAZU

“Obraz má svůj vlastní vnitřní zvuk, který se dotýká strun v posluchačích“

- Vasilij Vasiljevič Kandinskij

Je možné hudbu a obraz vnímat více smysly? Samozřejmě, že ano. Olivier Grau se ve své publikaci o vizuálním umění zabývá teorií, že vždy byla fotografie, malba či média jako televize z níž slyšíme hudbu, chápána jako vizuální. Přitom jde spíše o média smíšená, protože je můžeme vnímat více smysly, sluchem, hmatem. Tak proč trváme na názvu vizuální média? Možná je to proto, že zrak je považován kvalitativně za nejhodnotnější smysl a z velké části vnímáme vše zrakem. Na naše smysly má vliv například prostor, ve kterém se nacházíme, kde si prohlížíme

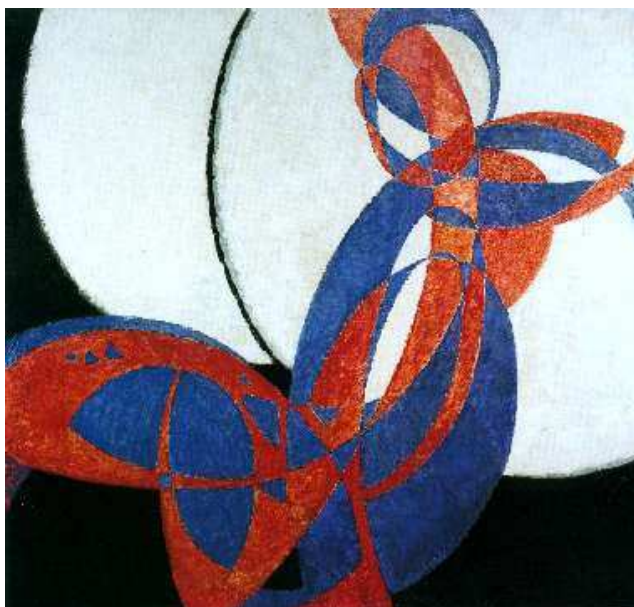
fotografie či obrazy. Prožitek determinují i další faktory jako je osvětlení v místnosti, množství vystavených fotografií, rozměry fotografií.

Zrakem a sluchem se v historii zabýval již Platon. „Tento vztah popsal jako synestezii, tedy schopnost vnímat různé vjemy různými smysly či spíše vjem, který vnímáme jedním smyslem, vyvolá vjem jiného smyslu.“⁴ Synestezii se zabývají lidé už od antiky a je to spíše psychická porucha. Například s nějakou barvou máme spojený určitý zvuk. V křesťanské liturgii leží tradice vztahu obrazu a hudby. Výzdoba chrámů byla stejně důležitá jako hudba, která doprovázela mše. V koncepci náboženství byly všechny prvky spojeny, aby věřícímu člověku, který se účastnil modliteb zprostředkovaly pocit ohromení, úcty a především pokory před církví. „V průběhu baroka byl tento způsob utváření chrámového prostoru ještě zesílen varhany a návštěvník kostela, vzhledl-li a prohlédl si malby za hudebního doprovodu varhan a zpěvu choru, měl mít dojem, že je v nebi.“⁵ V těchto dobách měli umělci odlišné postavení než dnes a trvalo dlouhá staletí, než se status umělce proměnil do nynější podoby. Všichni umělci byli dříve řemeslníci a na konci středověku se vše začalo postupně měnit. Hudba byla ale stále výše než samotné umění a význam umění nebyl doceňován. Až v devatenáctém století přichází hudební skladatel Richard Wagner s novým konceptem a chce sloučit hudbu, vizuální umění a divadlo. Tato jeho idea, kterou pojmenoval Gesamtkunstwerk, se pak stala jedním z inspiračních zdrojů moderního umění. Mezi umělce, kteří se jí nechali inspirovat patří František Kupka či Vasilij Kandinskij.

Proč tady ale zmiňuji tyto umělce? Protože to, že první fotografové přecházeli od malířství k fotografii mě přivedlo na úvahy, jestli nemohli být nějakým způsobem ovlivněni hudbou. Ať už třeba pro ně hudba byla inspirační zdroj stejně jako pro malíře. Bohužel informací z této oblasti je málo, ale malíři se také zabývali vztahem hudby a obrazu.

^{4,5} dostupné z <http://25fps.cz/2011/synestezie/>

Kandinskij se chtěl vymanit z přísných pravidel, a proto navštěvoval hudební koncerty, kde skrze hudební prožitok zakoušel inspiraci pro svoje malby. Pro jeho známý obraz *Imprese* byla inspirací hudba od Arnolda Schönberga. Stejně může čerpat inspiraci z hudby i fotograf. O Františku Kupkovi vím, že bez hudby ani malovat nechtěl. Vždy když něco tvořil, tak chtěl, aby hrála hudba, ať už klasická či jazz. Vytvářel obrazy a jeho cíl byl, aby vyloženě zněly jako hudba. Na ukázkou jsem vybrala obraz *Dvoubarevná fuga*, který je inspirován hudbou. Důležitá byla i pro ikony moderního umění. Společensví Luxus míchalo vysokou a nízkou kulturu, spojovalo destrukci s hudbou. Hudební, filmové a divadelní prvky spojuje Andy Warhol v jedné performanc s názvem *Exploding Plastic Inevitable*.

Obrázek č. 1
František Kupka – Dvoubarevná fuga / 1912

Hudbu a obraz dále propojil a sblížil jeden z prvků hudby rytmus. Zejména počátky devatenáctého století jsou spojeny s experimentováním s rytmem a barvami. „Umělci se snažili například zkomponovat skladby s barevným rytmem.“⁶ Na scéně byli umělci, kteří se snažili najít jazyk spojující obraz a zvuk. Byli to Hans Richter a Viking Eggeling, kteří jsou známí jako zakladatelé abstraktního filmu.

Obr. č.1 – dostupné z <http://www.radiovalaska.cz/osobnosti/frantisek-kupka>

⁶ dostupné z <http://25fps.cz/2011/synestezie/>

Mnoho malířů nacházelo zalíbení v hudbě. Hudební motivy bychom našli v pracích umělců Bauhausu, jako byli Paul Klee a všestranný László Moholy-Nagy. Tento umělec zasahoval do mnoha oborů současně. Byl malířem, sochařem, filmařem, ale i fotografem. Pod Bauhausem hlavně experimentuje. „Pouští se do průzkumné práce s kompozicí, se světlem a barvou, kombinuje fotografii s tištěným slovem.“ (MRÁZKOVÁ, 1985, s.85)

*„Nepřítelem fotografie je konvence, ustálená pravidla toho, jak se co dělá, píše.“
„ Spása fotografie je v experimentu.“*

- László Moholy-Nagy

Významný je rok 1921 až 1923, kdy student Bauhausu Ludwig Hirschfeld-Mack provedl v Dessau svůj experiment se světelnou projekcí, kde k barevné hře světél hrálo piáno. Stal se tak prvním, kdo něco takového uskutečnil. Řekla bych, že to byla taková iluze. Geometrické tvary byly promítány zezadu na plátno a výsledný dojem byl, že se lidé domnívali, že znějí samy tyto útvary. Propojují se tak hudební a vizuální vjemy do jednoho celku. V dalších letech byly klasické nástroje, malba a instrumentální hudba pomalu nahrazovány novými médii, filmem, digitální tvorbou. Také se objevily nové přístroje, elektronická aparatura, ale principy a myšlenky zůstávají pořád stejné. Použití nových technik v obou druzích umění zdůrazňuje ve své knize Kateřina Dytrtová, která se dnes snaží nalézt větší či menší míru shod mezi hudbou a výtvarným uměním. Především jde o fenomén času a rytmu. „Tak jako instalace ovládají ve vizuálním umění prostor, i v hudbě existují prostorové kompozice.“ (DYTRTOVÁ, 2006, s.8) Jedná se o šíření zvuku v prostoru, které je závislé na čase. Rytmus pak představuje určitou stálou pravidelnost, rytmizaci, proto jej můžeme nalézt i v obraze. Například jde o pravidelné střídání barev, jednotlivých obrazových prvků v obraze.

A čím tuto kapitolu zakončit? Snad větou, že hudební skladba jako celek může mít nějaký svůj vnitřní, skrytý obraz a obraz může mít svůj vnitřní, skrytý zvuk.

5.2 FOTOGRAFIE JAKO SDĚLENÍ

Tuto kapitolu jsem do své práce zařadila, protože „hudební skladba i fotografie jsou sdělením, ale je mezi nimi zjevný rozdíl.“ (ŠMOK, 1978, s.195)

U hudby je základním sdělovacím prvkem tón a u fotografie jde o ohraničenou plochu obrazu. Smysl sdělení je ale u obou podobný. Fotografie i hudba na diváka emocionálně působí, vyvolávají v něm představy, myšlenky. Josef Sudek přikládal sdělení u fotografie i hudby velkou váhu a já jsem také prostřednictvím fotografií chtěla divákovi sdělit něco z písně. Jak na mě skladba působí, což se dozvíte v kapitole o mém procesu fotografování. „Fotografii, stejně jako jiné výtvarné obory, je třeba chápat jako komunikační prostředek mezi autorem a divákem. Jako prostředek komunikace musí splňovat dvě zásadní podmínky – musí obsahovat sdělení a toto sdělení musí být divákem dekódovatelné.“ (BRUN, 2010, s. 25)

Toto sdělení může nabývat z pohledu autora dvou hraničních poloh. „Může se jednat o sdělení informativní, jež přináší pouhou informaci bez jakéhokoliv vyjádření citového postoje autora, kdy autor do snímku nikterak nepromítá svůj postoj či svoji osobnost do zobrazované skutečnosti.“ (BRUN, 2010, s.25) Příkladem je fotografie na cestovní pas. Ta druhá poloha je, že do fotografického obrazu promítáme svůj citový postoj. Autoři své postoje promítají na snímcích vždy, aniž si to uvědomují. Ať už jde třeba o úhel pohledu, okamžik stisknutí či finální úpravu snímku. „V současné době, kdy se ve fotografii objevuje stále větší vliv konceptuálního umění, jsou kladeny na diváka větší nároky. Ačkoliv fotografie primárně představuje neverbální prostředek komunikace, je často nemožné u konceptuální fotografie porozumět obsahu bez slovního komentáře.“ (BRUN, 2010, s.25) Je to velice důležité, protože aby diváci mohli ocenit autorovy práce, musí být seznámeni s jeho myšlenkami. „Další podmínkou srozumitelnosti je vhodný výběr obrazových prvků obrazu, osob, objektů, které jsou na fotografii zobrazeny.“ (BRUN, 2010, s.26)

Fotografii nelze chápat jako objekt, který visí v rámu na zdi. „Onen akt umění se neodehrává na fotografii, ale v divákově fantazii. Je to hra mezi divákem a autorem, do které je pozorovatel fotografií vtažen, aby sdílel a diskutoval autorovy názory a pocity, aby dále rozvíjel ve své fantazii jeho myšlenky.“ (BRUN, 2010, s.25) Samotná fotografie je takovým pozváním do hry. Funguje tu jako spouštěcí mechanismus. Je tedy určitě těžké stanovit kritéria, kdy se jedná o fotografii hodnotnou či nikoliv. Za druhé hodnocení je záležitost subjektivní, záleží na konkrétním divákovi, na prostředí ve kterém žije, na jeho životních zkušenostech a také na tom, jaké je v daný moment jeho duševní rozpoložení.

6. HUDBA VE FOTOGRAFII

Našli bychom mnoho přívlastků, které mají fotografie a hudba společné. Ve fotografii stejně jako v hudbě je důležité sdělení, jsou zdrojem potěšení, emocionálně působí na diváka, v obou může být skryt nějaký příběh či myšlenka. „U hudby jsou velké možnosti stylizace a ve fotografii je naopak věrné zobrazení jednoduché, stylizace obtížnější.“ (ŠMOK, 1978, s.202)

První co se mi vybaví, jsou prezentace či videa, kterých jsou na internetu tisíce. Nejrůznější fotografie zde doprovází hudební skladby. Dokonalým příkladem spojení hudby a fotografie je však pro mě výstava Galerie ve vlaku, kterou v roce 2007 pořádala pražská Leica Gallery. Výstava představila fotografie filmaře, fotografa a básníka Wima Wenderse a jeho ženy fotografky Donaty Wenders. Ve třech výstavních vagónech byly vystaveny fotografie, které dokumentují vznik filmů *The Million Dollar Hotel* a *Buena Vista Social Club* o znovuobjevené generaci zapomenutých kubánských muzikantů. Tento film zachycuje ducha, atmosféru Kuby a hudba k němu dokonce dostala v roce 1999 cenu Grammy. Na snímku můžete vidět Millu Jovovich ve filmu *The Million Dollar Hotel*, kde hrála jednu z hlavních rolí. Fotografie mě upoutala na první pohled svojí atmosférou a hlavně připomíná mi můj první cyklus fotografií.

Obrázek č. 2
Wim Wenders - The Million Dollar Hotel

Vraťme se teď zpátky k samotné výstavě. Po celou dobu výstavy hrála ve všech vagónech hudba. Dobře osvětlené fotografie spolu s exotickou hudbou malebně navozovaly atmosféru Kuby. Při vstupu do dalšího vagónu se pomalu začala ztrácet exotická hudba a na řadu přišla až ponurá hudba od Bona U2 k filmu „The Million Dollar Hotel“, která vtáhla diváka do jiného světa.

Obrázek č. 3
Wim Wenders - The Million Dollar Hotel

Wenders zde nabídl možnost, jak propojit fotky s hudbou. Hudba k těm fotkám patří. Je vlastně napsaná pro ně a tuhle možnost žádné jiné fotografie neskýtají. „Chci, aby lidem hrála ta hudba v hlavě spolu s obrazem těch fotografií, až budou z vlaku odcházet,“ řekl Wenders. (GURYČA, 2007, s.16) Atmosféra zde musela být jedinečná. Je to určitě způsob jak donutit lidi, aby se u fotografií zastavili, jak lidi přinutit ty fotografie vnímat. Nešlo o to, aby hudba rušila, ale aby se jen zlehka vkrádala návštěvníkům do duše.

Obr. č.3 – dostupné z <http://cinefestival.blogosfere.it/2007/11/torino-film-festival-2007-wim-e-donata-wenders-still-images-of-moving-pictures.html>

Když jsem hledala informace o propojení hudby a fotografie, tak mě překvapilo, že hudbou jako inspirací se mnoho autorů nezabývá. Málo autorů píše o tom, jaký vliv na ně hudba má, jakým způsobem je spjata a jak ji zapojují do své tvorby. Zpravidla se píše o inspiraci jako takové. „Inspirace se projevuje náhle jako vnitřní silné vzrušení a velká koncentrace energie.“ (SEDLÁK, 1990, s.276) Umělci pak vybírají ty nápady, které momentálně odpovídají jejich představám a tvůrčímu záměru. Člověk přitom pociťuje vnitřní napětí, ale prožívá i pocity nesmírné radosti, štěstí.

V mé práci mapuji oblasti, kde dochází k propojení fotografie s hudbou. Ať už jde o fotografy, výstavy či větší oblasti jako jsou koncertní fotografie, fotografování tance, ke kterým jsem si vybrala vhodné fotografy. Přímo o inspiraci hudbou se zmiňuje fotograf Martin Stranka či Marie Šechtlová, kterou ve své práci zmíním. Fotograf Josef Sudek se věnoval nejvíce vztahu hudby a fotografie.

“Mohlo by se zdát, že inspirace je u Josefa Sudka stálá, ale není tomu tak. Sám o sobě říkával, že každou chvíli má někoho jiného v hlavě. Komentoval to doslova tak, že mu jiný pán straší v hlavě a muzika, že ho vždy do něčeho jakoby trkne. Muzika pro něho byla „absolutně abstraktní záležitost“ a tu když neslyšíte, tak nic nevíte. Fotografie je naproti tomu konkrétní. Co nemáte před sebou, to fotografovat nemůžete. Tvrdil, že fotografie není jednoduchá věc. Měla by napovídat, člověka vyprovokovat, aby si cosi musel představovat a přemýšlel o ní. A co má hudba společného s fotografií? Lidé, kteří prý dělají muziku, tak nevědí jestli je to špatný nebo ne a stejně tak autor fotografie neví, jestli je jeho fotografie dobrá nebo ne. A kdo nedělá hudbu upřímně, tak se to časem pozná a je to tak i s uměním, se sochařstvím, s malbou, ale i s fotografováním. Čas všechno ukáže.“⁷

⁷ video dostupné z <http://www.youtube.com/watch?v=XqsqQOgxZYQ>

6.1 JOSEF SUDEK

“ Půvab všeho je možná v záhadnosti “

- Josef Sudek

„V dějinách světové fotografie našly významné místo především osobnosti, jejichž dílo se vyznačovalo zcela výrazným a k tomu ještě ve své době nezvyklým rukopisem.“⁸ Tyto podmínky nepochybně splňoval ze všech československých fotografů nejnámější již zmíněný Josef Sudek.

V roce 1922 začal studovat na státní grafické škole v Praze, kde byl kladen důraz na klasický komponovaný portrét. Vše vyplývalo ještě z předpokladu, že fotografové budou zachycovat tváře lidí na zakázku. Jako čtyřicetiletý se pak vydává na dlouhou a nejistou cestu fotografa. „Na jejím konci ho čeká obdiv a úcta světa, i sláva, kterou prožije jen málokdo.“ (MRÁZKOVÁ, 1985, s.54) Po ukončení studií převzal dřevěný ateliér mezi malostranskými domky, ale jakmile vydělal v ateliéru každý měsíc na činži, tak se odebíral do exteriéru a nikdo už ho v ateliéru nezastihl.

V období než převzal ateliér rád fotografoval ulice za ranních rozbřesků nebo pražskou Stromovku. „Sudek sám rád říkával, že mnohdy na určité místo přišel několikrát, než uviděl svůj námět.“⁹ Nutné bylo fotografovat ze stativu, kvůli ztrátě pravé ruky, ale na druhou stranu mu tak přístroj umožnil využívat dlouhé expoziční doby. Mohl tak fotografovat i předměty málo osvětlené, kdy exponování trvalo i několik desítek minut. V letech 1924 až 1928 byla jeho častým námětem dostavba chrámu Sv. Víta na Pražském hradě. Těmto snímkům se dostalo značného ohlasu a byly vydány k výročí založení Československé republiky. Líbí se mi jak jsou všechny tyto snímky čisté a mají dobře promyšlenou kompozici. Myslím si, že právě díky těmto fotografiím se rázem mohl zařadit mezi nejvýznamnější fotografy u nás. Dokládá to i nespočet snímků, které se začaly objevovat v publikacích o Praze.

^{8, 9} dostupné z <http://igalerie.cz/cs/graphics/portfolia/93-portfolio-josef-sudek>

Nezanedbával ani portrétní fotografii. Většinou pokud se jednalo o umělce jako byli Josef Hora, malíř Emil Filla, tak portréty vznikaly v pracovním prostředí, které dokreslilo charakter portrétované osoby. S portrétováním umělců souvisí skutečnost, že se do hloubky zajímal o výtvarné umění a jeho tvorba vycházela z výtvarných představ.

Obrázek č. 4
Josef Sudek – Svatý Vít

„Je příznačné, že se Sudek seznámil s mnoha svými přáteli výtvarníky prostřednictvím fotografování jejich obrazů či plastik.“ (ANDĚL, 2001, s.12) Fotografování bylo takovým pomyslným vstupem do výtvarného umění. „Přímá spojitost mezi zkušeností s fotografováním uměleckých děl a prohlubováním Sudkova fotografického názoru je patrná na formování umělcova zralého stylu, charakterizovaného zvláštním podáním valéru, používáním rozptýleného světla a uchopením témat a žánrů intimitu.“ (ANDĚL, 2001, s.13) V jeho tvorbě jsou patrné i stopy surrealismu. „Sudek začal uplatňovat se surrealismem úzce související princip "object trouvé" ("nalezených předmětů"), přibližně od začátku čtyřicátých let při některých záběrech torz soch a u bezděčně zformovaných zátiší.“¹⁰ Vliv surrealismu je vidět i v aktech, kdy konfrontuje například dívčí tělo s mušlí.

¹⁰ dostupné z <http://igalerie.cz/cs/graphics/portfolia/93-portfolio-josef-sudek>
Obr. č.4 – dostupné z <http://www.moravska-galerie.cz/moravska-galerie/o-galerii/tiskovy-servis/2006/josef-sudek-neznamy.aspx>

Na jeho vývoj měly vliv i proměny využívání fotografické techniky. Rád používal přístroje na velké formáty, ze kterých byly dostatečně rozměrné kontaktní kopie. Snímky ze starého panoramatického přístroje Kodak kopíroval tak, že jim zůstával černý rámeček na okrajích. Dosáhl tak zajímavého vyvážení obrazu. Nejvíce upoutávala pozornost zátiší, která vznikala za oknem ateliéru. Ve svém ateliéru obklopen svými představami, hudbou a sny pozoroval stále se měnící okna svého příbytku. „Tak vznikalo téma oken, téma, které od počátku naléhavě naznačovalo Sudkovu zálibu v poezii tajemství, záhad, neurčitosti.“ (MRÁZKOVÁ, 1985, s.55) Všechna jeho zátiší jsou jako hudba světla a stínů.

Obrázek č. 5
Josef Sudek – Jarní déšť v kouzelné zahrádce /1954-1959

S oblibou fotografuje vše co ho obklopuje, obyčejné věci všedního dne, sklenici, vázu, chléb, cibuli. „Jde výlučně o prosté věci, ale Sudkova schopnost předměty oživovat v nich objevuje netušenou krásu, kouzlo tajemství.“ (MRÁZKOVÁ, 1985, s.55) Všechny fotografie jsou spjaty s jeho duší. „Měl rád iluzivní světlo, v němž se reálné objekty proměňují podle fotografovy nálady a citů a mohou nabývat podob až neskutečných přízraků.“ (MRÁZKOVÁ, 1985, s.55) Světlo v jeho fotografiích vdechuje předmětům duši. Možná je samo světlo hlavním cílem Sudkova sdělení. Jeho tvorba se nám dnes jeví v úplné celistvosti, ale jedny z nejkrásnějších fotografií vznikaly do začátku sedmdesátých let, kdy fotografoval nejen zátiší, ale nejrůznější zákoutí v zahradách. Vznikly cykly jako Okno mého ateliéru, Moje zahrádka a nebo Zátiší. „Pečlivost, kterou věnoval každé kopii, svědčila pak nepochybně o sdělení názoru, že každé poctivé umění vyrůstá z dobrého řemesla.“¹¹ Ještě bych chtěla zmínit rok 1924, kdy s Funkem a Schneebergerem založili Českou fotografickou společnost, protože byli vyloučeni z Klubu fotografů amatérů v Praze. Česká fotografická společnost bojovala o skutečné moderní pojetí fotografie, ať už se jednalo o profesionální nebo amatérské fotografie.

Josef Sudek bojoval proti dekorativismu, bezobsažnosti klubové fotografie a zůstával až tvrdohlavě svůj. To se projevilo hlavně v pracích na zakázku, v reprodukční, reklamní i portrétní fotografii. Originály Sudkových snímků jsou dnes chloubou každé galerie, která je vlastní

6.2 HUKVALDY „LEOŠE JANÁČKA“

Josef Sudek miloval hudbu celý svůj život. Byl i nadmíru muzikální, často navštěvoval koncerty, divadla a vlastnil velkou sbírku gramofonových desek, ze kterých si přehrával klasickou hudbu. „Sudek hudbu potřeboval nejen pro svou duši, ale přímo ke svému fotografování. Byla to pro něj inspirace nejen co do proměnlivosti a bohatství nálad, ale neméně co do formy.“¹²

¹¹ dostupné z <http://igalerie.cz/cs/graphics/portfolia/93-portfolio-josef-sudek>

¹² dostupné z <http://archiv.neviditelnypes.lidovky.cz/hudba/1019hud.htm>

Jeho panoramatické snímky, kterých vyšla celá kniha, mají svůj první, druhý i třetí plán v zobrazení, prostoru, hloubce i v čase. Tyto snímky nejsou jen pro letmé nahlédnutí, ale odvíjejí se. Proto mají mnoho společného s hudbou, která se realizuje v čase. Upozorňuji zde na hudebnost fotografií, můžeme o nich hovořit jako o hudebních. „Ve vlastní fotografické tvorbě pak patrně nechal zaznít tento vztah nejvýrazněji v souboru 124 snímků, který vytvořil pro svou poslední publikaci "Janáček - Hukvaldy".“¹³

Do Hukvald jezdil dvacet let, než nasbíral několik set obrázků. Některé objekty dokonce za tu dobu úplně zmizely. „Prošmátral ten kraj krok za krokem a zná ho tak, jako zná milenec spanilé tělo milěnčino.“ (SUDEK, 1971, s.1) Na počátku stála Sudkova láska k Janáčkově a k jeho hudbě, které porozuměl až po několikátém poslechu. Jeho skladby ho pak uchvátily. Leoš Janáček, jeden z neoriginálnějších zjevů české a světové hudební moderny se v Hukvaldech na severovýchodní Moravě narodil. „Je to klíč, kterým si odemknete záhadu jeho umění.“ (SUDEK, 1971, s.1) Klavírní cykly Po zarostlém chodníčku se vztahují právě k rodným Hukvaldům.

„Když Sudek přijel na Hukvaldy a poprvé se dotkl toho pastorálně baladického, rozsochatého, něžného i dravého kraje, rázem pochopil, že je to vizuální tvar Janáčkovy hudby.“ (SUDEK, 1971, s.1) Začal se toulat po krajině, zvěčňoval zajímavá místa, na která se často vracel, aby je zachytil v různých časových obdobích kvůli světlu. V Hukvaldech leží smysl Janáčkovy rodového původu, škola, kostel a oblíbená hospoda U Harabiša. Příroda však byla pro Janáčka vším. Josef Sudek nám prostřednictvím fotografií zprostředkoval pohled jak na hudbu Leoše Janáčka, tak i na místa, kde strávil část svého života. Při prohlížení fotografií mám pocit, že jsou všechny snímky podmalovány Janáčkovou komorní hudbou. S Janáčkem jej pojilo i to, že stejně jako on miloval svou rodnou zemi. „Snad žádný jiný fotograf výtvarník nebyl tak bytostně český, jako právě Josef Sudek.“¹⁴

^{13, 14} dostupné z <http://igalerie.cz/cs/graphics/portfolia/93-portfolio-josef-sudek>

Obrázek č. 6
Josef Sudek – Janáčkovy Hukvaldy /1948

Obrázek č. 7
Josef Sudek - Hukvaldy

Ráda bych zde ještě uvedla jeden článek, který vyšel v březnu roku 1976. Nesl název „s Josefem Sudkem o hudbě“ a Sudka se v něm ptali:

Myslíte si, že byste mohl nějaké své myšlenky či pocity vyjádřit hudbou lépe než fotografiemi?

“To je něco úplně jiného. Víte, já si kdysi myslel, že se podle hudby dá fotografovat. Jenže fotografie je proti muzice příliš konkrétní. Muzika ve vás může jen navodit nějakou atmosféru nebo pocit. A vy ten pocit pak někde najdete, náhodou. Půjdete venku s aparátem a najednou si všimnete krajiny, jejího detailu, stromu, prostě něčeho, co vás fotograficky zaujme. A když se na to zadíváte pozorněji, připomene vám to třeba malý hezounký koncert od Vivaldiho. Jenže obráceně to nejde. Jít ven a předem si říkat, tak dneska nafotím Pastorální.“¹⁵

Obr. č.6 – dostupné z <http://yama-bato.tumblr.com>

Obr. č.7 – dostupné z <http://www.antikvariat.eu>

¹⁵ dostupné z <http://fr-foto.blogspot.com/2010/03/s-josefem-sudkem-o-hudbe.html>

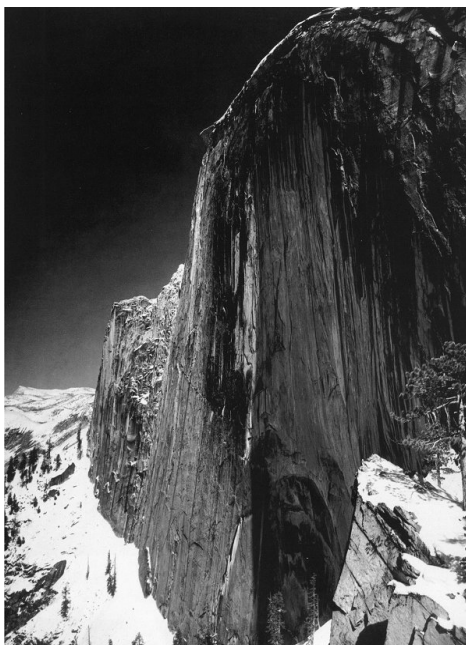
6.3 ANSEL EASTON ADAMS

“Když vidím dobrou fotografii, slyším hudbu“

- Ansel Adams

Fotograf Ansel Adams, kterému se říká „básník amerického západu“. „To proto, že jeho snímky plné dramatických nálad a citů, jsou lyrickým vyznáním, oslavnou ódou, ba často i mystickým uctíváním přírodních krás země.“ (MRÁZKOVÁ, 1985, s. 52)

„Teprve po setkání s Paulem Stranem roku 1930 objevil klavírista fotografii jakožto své nejvlastnější výrazové médium.“ (KLEPIKOVÁ, 2002, s.14) Jeho obrazy na něj zapůsobily jako magnet. Velký podíl na tom, že se stal fotografem má i Yosemiteký národní park. Jeho celoživotní dílo patří tomuto národnímu parku, který poprvé navštívil ve čtrnácti letech. Představoval si, že tu bude ale spíše sportovat než fotografovat. „Krása krajiny, kterou tu našel, byla podle jeho slov „tak silným vyvrcholením dosavadní životní zkušenosti“, že to až fyzicky bolelo.“ (MRÁZKOVÁ, 1985, s. 52)

Obrázek č. 8

*Ansel Adams - 'Monolith, The Face of Half Dome
Yosemiteký národní park*

Údolí se stalo jeho domovem a celoživotní inspirací. Krajina dominovala v jeho tvorbě, ale i v celém jeho životě. „Roku 1927 pořídil obraz „Monolith, the Face of Half Dome“ (Monolit, stěna Half Dome), jeden ze svých nejslavnějších záběrů.“ (JOHNSON, 2010, s.642) Fotografie mu umožňuje vyjádřit to, co v přírodě prožíval, co k ní cítil. „Krajina pro něho nebyla neměnným objektem, ale neustále se proměňujícím obrazem, stejně pomíjivým jako světlo, které ji nepřetržitě znovu a znovu určuje.“ (MRÁZKOVÁ, 1985, s.53) Světlo v přírodě mu umožňovalo vytvářet mnoho rozdílných variací stejného námětu.

„Plně se oddává technicky preciznímu, ostrému, realistickému fotografování, jemuž o šest let později dává první veřejnou publicitu Alfred Stieglitz, když Adamsovi pořádá první osobní výstavu.“ (MRÁZKOVÁ, 1985, s. 52) Společně s dalšími fotografy Edwardem Westonem a Imogen Cunninghamovou založil skupinu „f/64“, „jejíž název byl odvozen od maximální výše clonového čísla, které bylo možné nastavit na tehdejších velkoformátových fotografiích.“¹⁶ „Členové skupiny se zasazovali o co největší ostrost a co nejpřesnější vykreslení detailu.“ (KLEPIKOVÁ, 2002, s.14) Rok 1940 je významný pro fotografii, protože Ansel Adams se stal jedním ze zakladatelů fotografického oddělení Muzea moderního umění v New Yorku. Bylo to první muzeum věnované fotografickému médiu jako samostatné umělecké formě.

Stejně jako mu hudba přinášela určitou svobodu, tak i fotografování, krajina se pro něj staly symbolem svobody. Studoval hudbu a studium pravidelně přerušoval například výlety do Sierry Nevady, kde holdoval fotografii. Původně chtěl být koncertním pianistou, ale nakonec se stal básníkem obrazu, básníkem se smyslem pro dokonalou techniku. Technika v hudbě stejně jako ve fotografii je pro něj nástrojem k vyjádření prožitků. „Fotografie jako „Surf Sequence III, California Coast“ (Příboj na kalifornském pobřeží, sekvence III) prozrazuje Adamsovo základní vzdělání hudebníka.

¹⁶ dostupné z <http://www.fotografovani.cz>

Obrázek č. 9
Ansel Adams - Surf Sequence III, California Coast /1940

Zdá se, že moře je ve svých vrstvách od takřka čistě bílé po černou, mezi nimiž jsou rozehrány téměř všechny odstíny šedi, opravdu naplněno zvukem.“ (JOHNSON, 2010, s. 644) V oblibě měl černobílou fotografii a dokázal nám tím, že i černobílé snímky mohou mít barvu. Dokázal ji nahradit pestrou škálou černobílých tónů a dokonale tak zachytil veškerou krásu, kouzlo amerických národních parků. Při své tvorbě se často potýkal s problémem extrémních světelných kontrastů na fotografované scéně a tak v roce 1941 vymyslel tzv. zónový systém. „V rámci tohoto systému dokázal Adams určovat potřebnou dobu expozice a následného vyvolávání fotografie tak, aby byly na snímku zachyceny detaily jak ve vysokých jasech, tak i ve stínech.“¹⁷

Postupně Adams procestoval skoro všechny národní parky a vzniklo tak 24 svazků fotografií zasvěcených americké divočině. Jeho fotografie jsou nadčasové a je neuvěřitelné, jak precizně vykreslují detaily. Když člověk pohlédne na jeho fotografie, v uších mu bude znít jemná hudba a nebo uslyší šum stromů z Yosemitekého národního parku, který tolik miloval.

Obr. č.9 – dostupné z <http://isozine.com/blog/?p=530>

¹⁷ dostupné z <http://www.fotografovani.cz/>

6.4 RALPH GIBSON

"Nevybral jsem si fotografii. Fotografie si vybrala mě"

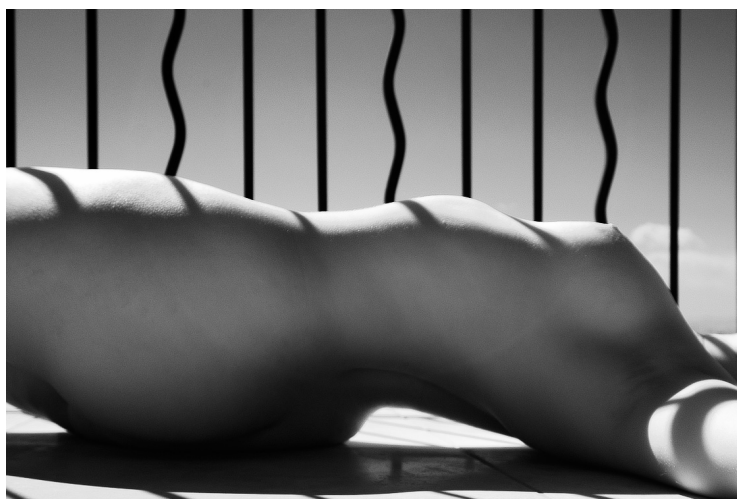
- Ralph Gibson

„Ralph Gibson studoval fotografii v letech 1956-1960, kdy vykonával vojenskou službu u námořnictva.“ (KLEPIKOVÁ, 2002, s.68) Svoji kariéru profesionálního fotografa započal jako asistent slavné sociálně dokumentaristické fotografky Dorothee Langeové. Strávil u ní dva roky a dál studoval u legendárního fotografa Roberta Franka, kterému asistoval na dvou jeho filmech. Potom se vydává svojí vlastní cestou, během které sbírá spousty ocenění. Vytváří fikce a abstrakta z nejjednodušších objektů. Jeho fotografie jsou vyvážené, se silnými křivkami a liniemi působí jako skladba. „Nikdy nefotografuje objekty v celku, vždycky v detailu.“ (MRÁZKOVÁ, 1985, s. 217) Vliv na něho měla Dorothee Langeová, od které přejal jednoduchý řád. Postupem času měl stále větší zájem o hudbu. Sám hrál dokonce na kytaru. Jeho zájem dokládají jedinečné pohledy na kytary a vytváří seriál s názvem „Struny“. Ralph hlouběji prozkoumává vztah hudby a fotografie. Rád zkoumá hudební nástroje a způsob, jakým se podobají lidské postavě. Na obrázku srovnává ženské křivky s kytarou.

Obrázek č. 10
Ralph Gibson - Light String /2003

„Jednotlivé snímky mu však brzy k vyjádření nestačily. Začal je rovnat do řad a chuť dát jim podobu knižních esejů ho pronásledovala čím dál víc.“ (MRÁZKOVÁ, 1985, s. 217) A tak roku 1969 založil nakladatelství Lustrum Press, kde vydával nejen svoje knihy (Fragment, Dny u moře, Náměsíčník), ale i knihy jiných fotografů. Komponuje knižní eseje stejně jako se komponuje hudba a z jednotlivých snímků vytváří seriály. Když chtěl vydat svoji knihu, chtěl každý něčím přispět a realizovat se. Nakonec byl doslova přinucen vydat si svoji knihu sám. Řekl: „Já jsem si uvědomoval, že jsem ten typ fotografa, který si sám potřebuje určit, jaký bude výsledek. Nechtěl jsem svoje práce svěřit do cizích rukou.“ (MRAVEC, 2003, s. 32) Křivky ženského těla jsou pro něj dokonalým objektem pro fotografování, kdy nechává promítat stíny na ženské tělo.

Obrázek č. 11
Ralph Gibson – „akt“

Nové generaci radí, buďte čistí. „Je skvělé obdivovat práce ostatních lidí, ale nutné mít svůj vlastní osobitý styl. Raději bych byl průměrný fotograf než vynikající napodobitel.“¹⁸ Ralph přináší spoustu konceptů na život, hudbu, ale i výtvarné umění, stejně jako na fotografické médium.

¹⁸ dostupné z <http://betterphotography.in/2011/03/30/ralph-gibson>
Obr. č. 11 – dostupné z <http://arealsuntaste.blogspot.com/2012/02/ralph-gibson.html>

6.5 „HUDBA“ MARIE ŠECHTLOVÉ

Marie Šechtlová je jedním z těch fotografů, kteří se nechali inspirovat hudbou a vytvořila cyklus s názvem „Hudba“. V 60. letech byla na vrcholu své kariéry. Rodinný ateliér Šechtl a Voseček ve kterém pracovala, se stal po obnově jedním z drobných ohnisek evropské fotografie.

V roce 1950 se vyučila fotografkou, vdala se za Josefa Šechtla a začala pracovat v ateliéru Šechtl a Voseček v Táboře. „Publikovala v tisku stovky vesměs ilustračních fotografií, tvořených po způsobu tenkrát rozšířené tzv. poetiky všedního dne, která zdaleka nejen v poezii vystřídala v druhé polovině padesátých let hysterický stalinistický monumentalismus socialistického realismu.“¹⁹ Mezi její nejčastější náměty patřily nejrůznější výjevy z ulic, děti a akty. V šedesátých letech u ní byly jádrem černobílé fotografie a fotomontáže. V aktu vždy upřednostňovala přirozenost, čisté linie a vržené stíny. Obdivuhodné jsou i její portréty známých tváří jako byl emigrant Josef Šíma, Jiří Voskovec nebo fotomontáž básníka Františka Hrubína.

V mládí Marie Šechtlová ráda zpívala doma s maminkou a ve škole s profesorem Vaníčkem. Její otec byl však neúprosný. Chtěl, aby z ní byla učitelka jako z jejích pěti sourozenců, a že každý učitel musí ovládat nějaký hudební nástroj. Tak začala Marie Šechtlová hrát na housle, ale nikdy to neměla ráda. Vždycky si představovala, jaké by to bylo, kdyby nástroje hrály úplně samy. „Člověk by šel přírodou a náhle by slyšel z koruny stromů znít nádherné tóny houslí. V jezu by se třpytily klávesnice klavíru se svým trylkováním a ptáci by vynášeli velebnou píseň varhan k nebesům.“ (ŠECHTL OVÁ, 2009, s.65)

¹⁹ dostupné z http://zpravy.idnes.cz/marie-sechtlova-byla-lepsi-fotografka-nez-napovida-prazska-vystava-1pw-/kavarna.aspx?c=A100920_143903_kavarna_chu

V roce 1963 vznikl cyklus Hudba. Sama autorka říká, že neví proč cyklus vytvořila. Fotografie pak zaslala do celostátní soutěže Svazu československých výtvarných umělců k 20. výročí osvobození ČSSR. Byla to pro ni velká čest, když byla oceněna, protože z celých jižních Čech byli oceněni jen dva - Marie Šechtlová a grafik František Peterka. Kromě cyklu Hudba je známý ještě cyklus New York, Cirkus, Rusko a Romové.

Obrázek č. 12
Marie Šechtlová – Z cyklu Hudba

7. TANEC VE FOTOGRAFII

“Hudba je tanci tím, čím je slovo hudbě “

- Jean Georges Noverre

Jedním z nejpřirozenějších životních projevů člověka je pohyb. Jistě se všichni shodneme na tom, že pohyb a tanec patří k sobě a k tanci neodmyslitelně patří hudba. Proto bývá slovem tanec označována i doprovodná skladba, taneční skladba. Budeme-li o tanci dále mluvit jako o pohybu, “tak každý pohyb probíhá v prostoru a čase. Má svůj začátek, vyvrcholení, zakončení. Také hudba probíhá v prostoru a čase.“²⁰ Další atribut, který mají pohyb a hudba společný, je rytmus. To on nám udává tempo, které pohybu vtiskuje charakteristický ráz, bez něj by pohyb nebyl přesný, srozumitelný a zajímavý. Tanec je tedy něco jako esteticky uspořádaná pohybová skladba. Spočívá především ve zvláštní koordinaci pohybů, gest či mimiky. Oproti ostatním motorickým aktivitám je řízenější, celistvější, esteticky stylizovanější, kultivovanější a nejde v něm jen o tělesný pohyb. Stejně jako ostatní druhy umění, jako hudba, je tanec prostředkem ke komunikaci. Umožňuje nám vyjádřit náš psychický stav, naše touhy, myšlenky. Prostřednictvím těla, které má při tanci ústřední úlohu, prožíváme kontakt se světem. „Dynamická stránka hudebního díla zaujímá zvláštní místo ve výstavbě a výrazovém provedení pohybu.“²¹ Důležité je i kde se pohyb odehrává, protože člověk musí mít schopnost orientovat se v prostoru, aby měl výsledný pohyb odpovídající projev. Stejně jako hudba plní dnes tanec ve společnosti funkci zábavnou, relaxační, vytváří nám prostor pro odražení.

Taneční pohyb vždy inspiroval umělce, ale i obyčejné smrtelníky. Bylo by divné, kdyby tomu tak nebylo i u fotografů. Je přímo fascinující, jaké nádherné kreace dokáže člověk se svým tělem vytvořit. Tanec můžeme fotografovat na mnoha místech, na památku v tanečních, na plesech a diskotékách nebo můžeme fotografovat tanec ve své nejvyspělejší podobě „baletu“.

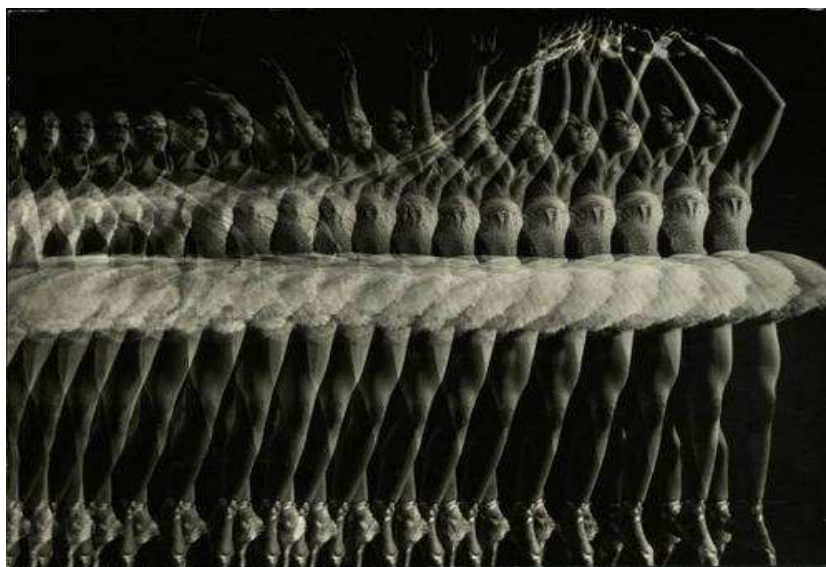
^{20, 21} dostupné z http://is.muni.cz/th/84146/pedf_m/Fiedlerova_Petra_diplomova_prace.txt

„Obecně kvalitní fotografování tance patří k nejobtížnějším fotografickým oblastem, zejména když má fotograf o tanci podat informaci, která by věcně a bez chyb ukazovala, jak taneční kreace probíhaly.“²² Při fotografování je důležitá nejen celková póza, ale také zachycení mimiky. Tanečníci mají i v nejvypjatějších momentech „úsměv na tváři“. Fotograf má také příležitost k rozvíjení vlastních představ, které mohou odrážet jeho emoce a vnímání. Může experimentovat, například neostrým zachycením pohybu nebo volbou neobvyklého stanoviště, nadhledu. Průkopníkem v zachycování pohybu, tance ve fotografii je renomovaný fotograf Gjon Mili.

7.1 GJON MILI

Gjon Mili byl známý jako mistr "vypočítavá náhoda". Byl původem Albánc, který přišel do Spojených států v roce 1923. V Americe studoval inženýrství a v letech 1928 až 1938 pracoval u *Westinghouse Electric* v Cambridge, kde se prováděly výzkumy osvětlení. Byl jedním z prvních profesionálních fotografů, kteří používali elektronického blesku a stroboskopického světla pro vytvoření fotografií z oblasti taneční, sportovní a divadelní. Byl to fotograf samouk, který se rozhodl věnovat se výhradně fotografii a věrný jí zůstal až do své smrti roku 1984. Jednotlivé sekvence akcí se snažil zachytit v jedné fotografii. Někteří z tanečníků jsou zachyceni přímo ve vzduchu. Fotografie tanečníků, atletů, hudebních umělců či divadelních vystoupení překvapily miliony lidí po celém světě. Snímky nám odhalují krásu, půvab a elegantní tok pohybu, ale také jeho složitost, neboť pohyb je příliš rychlý na to, aby ho oko diváka mohlo rychle rozeznat. Studie pohybu tanečníků jsou pro mě mistrovským dílem.

²² dostupné z <http://www.scheufler.cz/cs-CZ/files/2314/Tanec.pdf>

Obrázek č. 13
Gjon Mili - Dancing /1936

V polovině roku 1940 se stal asistentem Edwarda Westona a v časopise Life publikoval až do své smrti tisíce fotografií. Jeho snímky proměnily fotografii a pohyb navždy. Právě on je zodpovědný za to, jakým způsobem nazíráme na taneční fotografie dnes.

Gjon Mili je fotograf, který vytvořil naše současné vizuální chápání pohybu a jeho práce měla vliv na všechny akční fotografy, kteří přišli po něm.

Obr. č. 13 – dostupné z <http://billyjane.tumblr.com/>

7.2 PETR MACHÁČEK

Jedním z našich českých fotografů, kteří fotí tanec a pohyb je ostravský fotograf Petr Macháček. Tohoto fotografa jsem si vybrala, protože stejně jako on využívám protisvětla při realizaci druhého cyklu. Osudové pro něj bylo setkání s Tanečním divadlem Lenky Dřímálové, kde pozvolna začínal chápat svět tanečníků. Pak hledal téma pro svoji závěrečnou práci na konzervatoři a dnes se tanci a pohybu věnuje už deset let. Měl již přes třináct výstav. Fotografuje převážně výrazový tanec a taneční divadlo, různé baletní akce. „Jeho pohled na objekt fotografického díla jde do hloubky. Nejde o reportáž o tanci, ale o pohled do nitra tanečnice, jejího prožitku z hudby a pohybu.“²³

Sám autor o své práci říká: „Při fotografování tance často jen tuším, co mě čeká. Aby vznikly dobré fotografie, je zapotřebí vrcholného soustředění na obou stranách.“²⁴

Obrázek č. 14
Petr Macháček – z výstavy „Tanec ve vlnách Atlantiku“

Na jeho fotografiích se ladnost pohybu snoubí s krásou ženského těla a dál se snoubí s myšlenkou. Pak zůstává na divákovi, aby si ten okamžik sám našel a prožil.

²³ dostupné z <http://www.novinky.cz>

²⁴ dostupné z <http://www.ckv-ostrava.cz/napsali2011a.html>

Obr. č. 14 – dostupné z - <http://www.ckv-ostrava.cz/napsali2011a.html>

8. „CO ČECH TO MUZIKANT“

Kdysi platívalo „*Co Čech, to muzikant*“, a tak není divu, že i v nezapadlejších koutech naší země zanechala hudební historie znatelnou stopu.

Cesta za hudbou nás vede na Pražský hrad. „O hudebním dění v jeho zdech existují první písemné doklady z 11. a 12. století.“ (DLABOLA, 1988, s.114) Z dob panování přemyslovských králů toho o hudbě víme velice málo, protože se dochovalo jen malé množství dokumentů. „Doba Lucemburská, jmenovitě panování Karla IV. znamená první velký rozkvět pražského hudebního života.“ (VŠETEČKA, 1983, s. 10) Hudba Prahou zněla při četných procesích a slavnostech, pod širým nebem, v kostelech, při přehlídkách pražských vojenských regimentů, ale i při průvodu novopečených bakalářů na Staroměstský rynek.

„Hudba provázela každodenní život Prahy.“ „Především sloužila, zdobila, vábila pozornost i odváděla ji od problémů tehdy nežádoucích, jedny těšila a obveselovala, jiné provokovala a pohoršovala.“ (VŠETEČKA, 1983, s.12) Působily zde největší osobnosti jaké známe. Tvořil zde český skladatel Bedřich Smetana, dětství zde prožil Josef Mysliveček, triumfální vstup do Prahy zažil Wolfgang Amadeus Mozart, který proslavil město operou *Don Giovanni* v říjnu roku 1787. „Význačnými místy hudebního dění byly i staroměstské kostely a kláštery, klementinská jezuitská kolej, klášter křížovnický a dominikánský, jehož budova se stala prvním sídlem pražské konzervatoře, založené roku 1811.“ (DLABOLA, 1988, s.114) Nové město pražské bylo trvalým domovem největších českých skladatelů přelomu 19. a 20. století - Antonína Dvořáka, Josefa Suka a Vítězslava Nováka. Praha byla centrem hudby, což dokazuje rok 1830, kdy v Praze bylo již na deset stálých kvartetních souborů a na třicet orchestrů taneční hudby. „Obecenstvo pražské bylo hudby žádoucí.“ (VŠETEČKA, 1983, s.14)

8.1 FOTOGRAFOVÉ HUDEBNÍ PRAHY

Jedním z autorů, který zdokumentoval Prahu považovanou za nejnámější město „klasické hudby“, je Jiří Všečetka.

Tento významný fotograf, který tvoří od roku 1958 se proslavil zejména fotografiemi Prahy. Často cestoval a naše hlavní město představil na fotografiích například v Bruselu, Chicagu, Drážďanech, Berlíně a Paříži. Všechny jeho snímky jsou dokumentárního charakteru, mapují historická pražská místa, která jsou propojena s hudbou. O dokumentování Prahy říká, že je důležité přesně vědět, kdy kam jít. Jiří Všečetka řekl: „Chci-li udělat východ nebo západ slunce, musím vědět, jestli tam mám jít na podzim, v létě, v mlze.“²⁵

Obrázek č. 15, 16
Jiří Všečetka – Pražský chodec - Hrad

²⁵ dostupné z <http://www.fotografovani.cz>
Obr. 15, 16 – dostupné z <http://obrazky.cz>

Má rád zasněné fotografie, kterými lze dokonale vyjádřit atmosféru Prahy. Je zastáncem jen klasické fotografie, která podle něho dokáže vytvořit zvláštní osvětlení. Digitální fotoaparát nikdy nevlastnil a ani nikdy nefotografoval v ateliéru se světlem. Do roku 1992 fotografuje pouze černobílé fotografie, protože barva střech, modrá obloha by prý na snímku jen rušily. Nemohla jsem si nevšimnout, že s oblibou fotografuje na čtvercový formát, protože značná část fotografií Prahy je právě takového formátu. „Ať už Všetěčka snímá milovanou Prahu nebo obyčejné lidi, vždy je v jeho pojetí kromě působivé výtvarné krásy a originální imaginace přítomen i pohled filosofa, jenž s nadhledem chápe propojení zdánlivých protikladů: minulosti a budoucnosti, věčnosti i pomíjivosti, ale třeba i exaktnosti a poezie.“²⁶

Středem jeho zájmu byla vždy Praha, která je zachycena v publikaci Pražský chodec. Tuto publikaci zde zmiňuji záměrně, neboť jeden z mých cyklů je dán do spojitosti s textem vybrané skladby. Pražský chodec také propojuje fotografie Jiřího Všetěčky s texty, konkrétně s citáty z Nezvalovy prózy, která opěvuje atmosféru a kouzlo Prahy. I když nebyly fotografie přímo nafoceny na Nezvalovu prózu, stejně propojují text s fotografií. Dále jsem čerpala z publikace Praha město hudby, která se také vydává po stopách hudby v našem hlavním městě.

²⁶ dostupné z <http://www.fotografovani.cz>

Další osobností je Otto Dlabola. „Zkušený fotograf Otto Dlabola, pro kterého se hudba stala jedním z ústředních témat, po léta objížděl celou republiku a zachycoval černobílým obrazem místa spojená s životem slavných, ale i dnes pozapomenutých skladatelů či interpretů rozličných dob - od středověku až k moderní době.“²⁷ Část ze sbírky unikátních fotografií vyšla v knize Průvodce hudební Prahou z roku 1988 a další snímky přináší novější publikace Čechy hudební ve fotografiích Otto Dlaboly, pro kterou vznikaly fotografie dvaadvacet let. Dlabolovy snímky mají výrazný dokumentární charakter. „Jakkoli každý ze záběrů přináší jen zlomkové zastavení plynoucího času, přesto se v nich prolíná dávná historie oněch míst s ozvěnami melodií, jež v nich kdysi zaznívaly, i podivuhodnými osudy lidí, kteří tu žili.“ (MATZNER, 2009, s.7) Jeho fotografie mají hodnotu uměleckou i dokumentární. Zachycuje naše hudební klenoty. Fotografoval domy, letohrádky, pomníky, i interiéry spjaté s hudebním životem a neopomíjel přitom ani estetickou funkci fotografií. Obě dvě knihy nabízí příjemný zážitek pro oko. Za zmínku stojí, že byl několik let osobním fotografem našeho nejslavnějšího zpěváka Karla Gotta.

„Symbolické putování nejvýznamnějšími místy téměř tisícileté domácí hudební historie končí v samém středu Prahy, u budovy bývalé strojové vodárny vystavěné roku 1883 v novorenesančním stylu Antonínem Wiehlem, v níž od roku 1936 sídlí muzeum Bedřicha Smetany.“²⁸ A kde končí život a pouť českých hudebníků? Vyšehrad a Olšanské hřbitovy cestu hudby uzavírají a náhrobky nám navždy budou připomínat život a dílo českých hudebníků.

^{27, 28} dostupné z <http://www.literarky.cz>

9. KONCERTNÍ FOTOGRAFIE

Hudební či koncertní fotografie je samostatný žánr, který patří pod reportážní fotografii. Jedná se o další oblast, kde se propojuje fotografie s hudbou. Námětem jsou nejčastěji kapely, zpěváci, koncerty či hudební festivaly. Jde poměrně o náročnou disciplínu, kdy fotograf musí mít hlavně postřeh, musí být pohotový a rychlý. Fotografie se pak využívají v médiích zejména v tisku, na reklamní materiály, plakáty a další. Největší problém, se kterým se fotograf musí vypořádat, je světlo. Někdy je osvětlení scény nedostatečné, v opačném případě se autor musí vyrovnat s protisvětlem. Důležité je umění předvídat situaci, protože v cestě stojí mnoho překážek, jako stojany, mikrofony a hlavy lidí vykukujících z publika. Já osobně z našich umělců obdivuji Ivana Prokopa. Přestože nehrál využitelně na nějaký hudební nástroj, dostal se pomyslně mezi hudebníky přes fotografii.

„Níterný zájem i profesionální angažmá se u Ivana Prokopa s hudbou a fotografií potkávají v té či oné podobě po celý jeho dosavadní život.“ (REVOLVER REVUE, 2010, s. 191) Od ranného mládí jeho umělecké zájmy provázela ochota a schopnost podílet se na organizování kulturních akcí. Je i velice zručný výtvarník, autor či spoluautor mnoha obalů na audiovizuální nosiče. V sedmdesátých letech jsme se s ním mohli setkat v prostředí Jazzové sekce, v letech osmdesátých v Junior klubu Na Chmelnici, až se ocitl mezi zakladateli firmy Bonton. Na jeden a půl dekády se stal výrobním ředitelem této firmy, ale uvědomil si, že drtivá většina produktů mří do konformního prostředí, proti kterému celý život svými pracemi vystupoval. Ivan Prokop fotografoval svoje hudební oblíbence v Čechách, od konce osmdesátých let i hudební umělce v zahraničí. Pracoval s takovými osobnostmi jako je Carlos Santana, Bobby McFerrin, skupina Rolling Stones. Patří k nejvýznamnějším fotografům Pražských jazzových dní. Bývá častým hostem velkolepých akcí jakou je například festival v německém Rudolstadt, United Islands v Praze, putovní World Music Expo. Je obdivuhodné, že Šumperský Festival Blues Alive fotograficky mapuje již neskutečných třináct let. Pracuje rád ale i v menších klubech.

Jeho fotografie mají vnitřní poselství. Například solitér Tom Waits je na jedné fotografii zobrazen jako člen týmu. „Ivan Prokop nás vzácně jemným způsobem upozorňuje na skutečnost, že i v disciplínách považovaných tradičně za kolektivní

(tedy v takových, v nichž je potřeba souhry, smyslu pro spolupráci a ochoty obětovat vlastní ambice ve prospěch celku) budou ti, kteří na sebe strhávají pozornost jako autoři a hlavní interpreti – zkrátka „ hvězdy“ – vždycky sami.“ (REVOLVER REVUE, 2010, s. 194)

V roce 2011 vystavil Ivan Prokop v Praze 119 snímků hvězd domácí i zahraniční hudební scény. O této výstavě se psalo, že „propojuje svět fotografie a hudby“. Velkoformátové portrétní fotografie zde doprovázely texty hudebníků a celou výstavou zněla reprodukováná hudba muzikantů.

Obrázek č. 17
Ivan Prokop - Bobby McFerrin

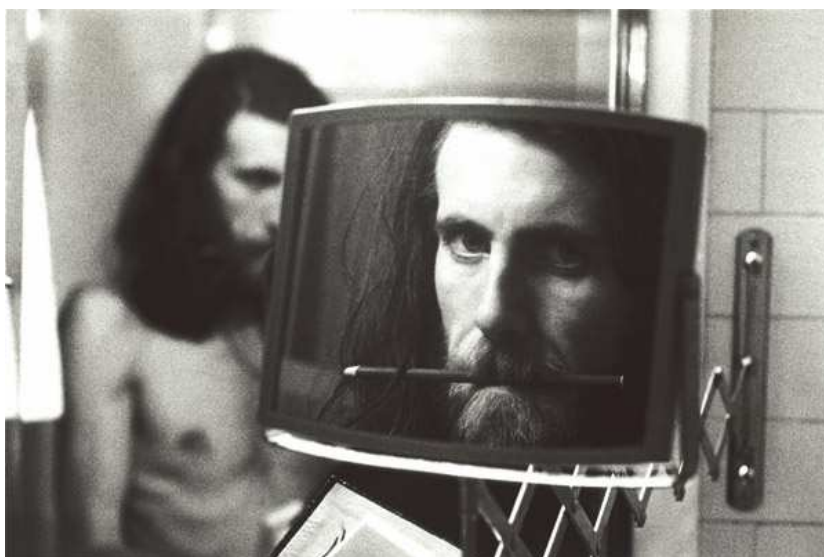
"Každý z vystavovaných interpretů má pro mě určitou cenu. Ty fotografie jsou nedílnou součástí hudby, do které se občas při pořizování snímků tak zaposlouchám, že zapomenu fotit," řekl Ivan Prokop.²⁹

²⁹ dostupné z <http://www.ceskenoviny.cz>
Obr. č.17 – dostupné z <http://kultura.idnes.cz>

9.1 ZPĚVÁK ČI FOTOGRAF

A kdo nejlépe propojuje fotografii s hudbou než sami zpěváci. V posledních letech se doslova roztrhl pytel se spoustou známých osobností, které někdy vzaly do ruky fotografický přístroj. Mimo hudebníků vstupují na scénu osobnosti jako například Denis Hopper, Diane Keatonová. „Nikdo z nich se zatím nestal v tomto médiu průkopníkem, ale ukázalo se, že to jsou přemýšliví, inteligentní fotografové, kteří si jsou vědomi současných myšlenkových proudů a jsou schopni se do nich zapojit.“ (Fotografie Magazín, 1995, s 8)

„Zpěvák a autor mnoha písní Graham Nash je veřejnosti znám převážně díky svému působení ve skupině Crosby Stills, ale je také velkým sběratelem fotografií a především fotografem.“ (Fotografie Magazín, 1995, s.8) Značná část jeho fotografií nebyla společností nikdy představena. Zatím bylo možné vidět převážně portréty, na nichž jsou zachyceni jeho kolegové hudebníci David Crosby, Johnny Cash, Joni Mitchellová. S oblibou tvoří autoportréty.

Obrázek č. 18

Graham Nash - Autoportrét v hotelu Plaza, New York /1974

Zajímavost portrétů ale nezávisí na tom, že portrétovaní jsou slavní. K fotografii přistupuje stejně jako k hudbě. Jde o působivé, čisté, sevřeně komponované portrétní studie. Snímky jsou emocionální, sdělné, často si rád pohrává s hloubkou ostrosti, s rozostřeností. Rád využívá nových technik. Je přesvědčen o tom, že budoucnost fotografie spočívá v digitálních procesech a potenciál k uvedení nových technik přirovnává k dopadu uvedení elektrické kytary do současné hudby.

Velice mě překvapilo, že fotografem je i můj oblíbený zpěvák rocker Bryan Adams. A je lepší fotograf než zpěvák? To už musí posoudit každý sám. Spolupracoval s mnoha kolegy z hudebního světa, jako s dnes již zesnulou Amy Winehouse, Mickem Jaggerem, Annie Lennox, Celine Dion, Billy Idolem i Joss Stone, která nazpívala píseň Love. Jeho fotografie byly na stránkách prestižních časopisů Vanity Fair, Vogue či Harper's Bazaar. V roce 2002 měla britská královna Alžběta II. zlaté jubileum a spolu s dalšími fotografy byl pozván na zasedání. Jedna z jeho fotografií z tohoto zasedání byla použita na poštovní známky. Bryan Adams patří mezi dvanáct nejlepších světových hudebníků, kteří fotografují. Ukázala to výstava v newyorském prostoru 401 Projects roku 2007. Kanadský zpěvák zde vystavil usmívající se královnu Alžbětu, zpěvačku Pink či Tonyho Blaira s kytarou, kterého jsem vybrala na ukázkou.

Obrázek č. 19
Bryan Adams – Tony Blair

„Hudba a fotografování si jsou v něčem podobné: začínáte z ničeho a pokoušíte se vytvořit něco krásného,“ rozplývá se Bryan Adams.³⁰

Fotografie stejně jako hudba je pro něj něčím jedinečným. Tuto jedinečnost dostal i do portrétních fotografií zesnulé zpěvačky Amy Winehouse. Jeho fotografie doprovází její posmrtné album s názvem *Lioness: Hidden Treasures*. I když jde o obraz, Amy na mě působí jako by zpívala a z fotografií se line hudba, v uších mi znějí její písně.

Ještě bych zde představila v krátkosti další fotografy, kteří v New Yorku vystavovali. Byli jimi Lenny Kravitz, Patti Smith, Michael Stipe, ale i již zmíněný Graham Nash, který zde vystavil vzácnou fotku Johnnyho Cashe z přelomu 60. a 70. let. Americká zpěvačka Patti Smith přirovnává fotografování ke skládání poezie a melancholie na jejích snímcích je odzbrojující. Michel Stipe ze skupiny R.E.M představil fotografie starých kazet, které byly potřeny zlatou a stříbrnou barvou. Fotky jsou pro něj záznamem života, jeho vzpomínkami a hudba v tomhle pohledu také může zaznamenat naše vzpomínky.

Zatím jsem se věnovala zahraničním fotografům, zpěvákům. Neměla bych opomenout ani naše fotografy. Uměleckému fotografování, aktům a portrétům se věnuje slovenský zpěvák Peter Nagy. Jeho fotografie jsou velice odvážné až extravagantní. Dalším fotografem z řad hudebníků je rovněž slovenský zpěvák Richard Miller. V roce 1997 získala jeho první kniha s názvem *Amerika* prestižní ocenění *Nejkrásnější kniha roku* v Čechách i na Slovensku. Fotograf Jan Saudek do jeho knihy *Enter* vepsal, že nám kniha předkládá „*hudební podobenku světa*“ a především Ameriky.³¹

³⁰ dostupné z <http://m.tyden.cz>

³¹ dostupné z <http://www.zeniprozeny.cz/art/3335-richard-muller-prichazi-s-digitalnim-enter/>

„Vždycky jsem říkal, že hudba je nedílnou součástí fotografie, že se ty dva způsoby vyjadřování proplétají v jeden mohutný dojem a hle: můj milovaný přítel a kolega, Monsieur Richard Müller o tom něco ví, pokud o tom dokonce neví vše“, řekl Jan Saudek.³²

Obrázek č. 20
Richard Müller – Nostalgia, Paříž

Richard Müller odhaluje krásu světa, pestrého, smutného, plného neočekávaného překvapení, stejně jako můžeme odhalovat krásu hudby.

³² dostupné z <http://www.fiftyfifty.cz/Enter-nova-kniha-fotografii-Richarda-Mullera-3369213.php>
Obr. č.20 - dostupné z <http://www.prozeny.cz/magazin>

10. REFLEXE VLASTNÍHO UMĚLECKÉHO DÍLA

Fotografování mělo svůj postupný vývoj. Na začátku jsem měla jisté představy, které se během realizace celého projektu měnily. Mnoho umělců přichází se základním nápadem, a ten několikrát promění, posílí ho nebo popřou.

10.1 CYKLUS NA ATMOSFÉRU SKLADBY

Každá skladba vytváří určitou atmosféru. Některá je navržena tak, aby atmosféru vytvářela nenápadně v pozadí. Hudba může vyvolat romantické naladění například tím, že má pomalejší, líbeznou melodii nebo naopak, když má rychlejší tempo, může být příjemná třeba na večírku.

Můj první cyklus jsem vytvořila na atmosféru písně. Vybraná skladba je o lásce, zpívá ji žena a sám text je vlastně o tom, že po někom touží. Dohromady reklama se skladbou ve mně vyvolaly představu, že nafotím portrétní fotografie, které nějakým způsobem oživím a budou představovat atmosféru skladby.

Když se řekne atmosféra, tak první co si představím, je světlo. Světlo, kterým se pokusím navodit atmosféru, jakou já budu chtít. Modelkou na fotografiích je moje mladší sestřenice, u které vznikala většina fotografií. Fotografování probíhalo u ní doma v Klánovicích a externí fotografie byly nafoceny v jejich blízkém okolí. Bylo to výhodné pro obě dvě strany. Z hlediska pohodlí a potom portrétovaný se cítí nejlépe v prostředí, které zná. Moje představa byla taková, že nafotím portrét mladé dívky během příprav, než jde ven, když se líčí, obléká, až po venkovní portréty. Výsledkem byly popisné fotografie, které byly daleko od představy o trochu zasněných fotografiích. Začala jsem tedy využívat nejrůznějšího osvětlení. Použila jsem stolní lampičku, malé svíčky či baterku, která mi vytvořila průsvit na první fotografii v cyklu. Pro další portrét do cyklu jsem si vytvořila za pomoci lampičky a barevného červeného papíru měkké světlo. Večer jsem využívala pouličního osvětlení. Na jedné portrétní fotografii vznikl z lampy stín připomínající lidskou postavu. Zrodil se nápad, že i na některých dalších fotografiích v cyklu by mohly být skryty nějaké symboly. Ale jen jemně a nanejvýš na třech fotografiích v celé sérii, protože souhlasím

se Sudkem. Fotografie by měla napovídat a neměla by vše prozrazovat, jinak bude pro diváka nezajímavá. Měla by vést diváka k přemýšlení o jejích skrytých významech.

Jak jsem předeslala, cyklus se skládá ze stylizovaných portrétních fotografií. Snažila jsem se nafotit portrét tak, abych pak do něj co nejméně zasahovala. Fotografie do cyklu byly vybrány se záměrem, aby se v nich odehrával příběh, který jsem již naznačila. Cyklus začíná fotografií ve sprše a končí fotografií venku na schodech. Dívka je na fotografiích sama. Fotografie tak ještě více podtrhují můj záměr, a sice že dívka na něco nebo spíše na někoho myslí. Mladá, krásná, ale sama. V cyklu se nemusí nutně objevit ještě další postava. Všechny fotografie byly nafoceny digitální zrcadlovkou Canon 500D s objektivem sigma 17 – 70 mm a dodatečné úpravy jako jas, kontrast, vyvážení barev a i úpravy dalších fotografií byly provedeny v programu Adobe Photoshop.

10.2 RYTMUS VE FOTOGRAFII

Název podkapitoly již prozradil, že další série fotografií se věnuje rytmu skladby. Jak už jste se dozvěděli na začátku mé práce, rytmus je jeden z nejzákladnějších prvků hudby. Hudební skladba má vždy nějaký rytmus. Protože je rytmus spjat s pohybem, i já jsem jej chtěla pohybem vyjádřit. Podvědomě máme tendenci spojovat si hudbu s pohybem, protože pohyb je spojen s naším tělem.

Já jsem měla představu o fázích pohybu ženské postavy. Skladba je melodická, svěží, ženská a ladné křivky ženského těla by ji dokonale mohly vyjádřit. Začala jsem fotografovat v exteriéru, ale již po druhém focení jsem zjistila, že tímto způsobem to asi nepůjde. Zejména když jsem chtěla, aby na všech fotografiích bylo stejné pozadí. Fotografovala jsem v podvečer na dlouhý expoziční čas a šlo mi především o zachycení siluety. Nutné je mít světlo za postavou. Pozn.: „Ve fotografii je silueta zvláštním případem, kdy záběr je v protisvětle. Postava je úmyslně osvětlená tak, aby v podrobnostech nebyla prokreslena a působila na snímku jednolitým tmavým obrazem s ostře ohraničeným obrysem. Při tvorbě siluety je tudíž nutné, aby expozice byla stanovena pro světlo pronikající okolo námětu, respektive za ním.“³³

³³ dostupné z <http://www.scheufler.cz>

Západ slunce byl tak rychlý, že za tak krátký čas jsem nemohla všechny fotografie nafotit. Poté jsem zkoušela fotit i v ateliéru, ale nakonec jsem fotografovala doma. Na místo velkých dveří jsem pověsila prostěradlo a z menší místnosti jsem jej podsvítila. Experimentovala jsem s pohybem, s dlouhým a krátkým časem expozice. Upustila jsem od fotografování v exteriéru, ale k fotografiím jsem se vrátila. Potřebovala jsem na všechny snímky jednotné pozadí. Jelikož se mi povedlo nasvítit ruce a obličej dívky tak, že postava není úplně celá černá, využila jsem fotografie západu slunce, který se mi k siluetám líbil. Vybrané postavy jsem přenesla ve Photoshopu na pozadí a poté jsem některé zesvětlila, aby jednotlivé fáze pohybu vypadaly co nejpřirozeněji. Na každé fotografii je vždy jedna silueta černá, jemně nasvícená a ostatní fáze pohybu jsou jako stíny. Mým cílem nebylo vytvořit koláž z jednotlivých póz. Pohyb na fotografiích by měl působit plynule. Pozadí zůstalo neupravené, jak jsem ho vyfotila. Na jednotlivých snímcích jsem postupně střídala horizont tak, aby byly všechny pózy vhodně zakomponovány do prostředí.

Jako fotograf jsem se inspirovala tancem při požadavcích na pózy, ale o samotný tanec se mi nejednalo. Především mi šlo o to, aby výsledné pózy působily přirozeně, žensky. Líbilo se mi, když na fotografiích dívka měla propnuté nohy, zvednutou bradu a efektní jsou i vlasy, které jí vlají v culíku. Fotografie do cyklu jsem vybírala tak, aby na každém snímku byl jiný pohyb. Na prvním snímku dívka vstupuje do obrazu a na posledním z něj vystupuje. Je tak nastíněn začátek a konec celého cyklu. Skicovní materiály pak dokladují začátky focení v exteriéru, zkoušku fotografování v ateliéru, až po začátky focení doma před prostěradlem, kdy se pomalu dostáváme k výslednému cyklu fotografií.

10.3 VÝZNAM TEXTU SKLADBY

Dlouho jsem přemýšlela, jak převést něco z textu skladby do fotografie a jak docílit, aby byla série snímků v jiném fotografickém duchu, než předchozí dva cykly. Text písně jsem měla v hlavě, ale na nic jsem z počátku nemohla přijít. Nápad na třetí cyklus fotografií vzešel po focení s mými přáteli. Vyfotila jsem si i jejich ruce při snídani. Když jsem pak fotografie prohlížela na počítači, tak jsem si vzpomněla na část textu z písně. V ní se zpívá, že láska je jen pro dva, láska je víc než jen hra pro dva. To, že je pro dva, budou vyjadřovat páry nohou, rukou a hra ve smyslu,

že půjde jakoby o hru s fotografií. Budu fotografovat jen detail. Přemýšlela jsem, u jakých činností nebo kde by se dal pár nohou, rukou vyfotit. První co napadne asi každého, jsou nohy vykukující z postele. Všechny náměty, situace či momenty z domova byly pro mě až moc strojené. Řešení se našlo samo, když jsem vyfotila pár nohou v zimě na ulici, kdy proti sobě stáli žena s mužem.

Vyrazila jsem s fotoaparátem do města, v zimě i na jaře do parku a vznikla série momentek. Sice možná jednoduché fotografie, ale naplňují mojí představu. Prostě, jednoduše a nenásilně vyjadřují lásku. Ruce, nohy na fotografiích se nemusí ani dotýkat. Celý cyklus se měl původně skládat z detailů rukou a nohou. Nakonec je celá série sestavena z detailů nohou a je velice jednoduché proč. V předchozím cyklu na atmosféru už je skrytý příběh. Série fotografií, která by obsahovala detail rukou při snídani, pár rukou v tramvaji a končila by detailem páru nohou. Cyklus, který jsem napoprvé sestavila ve mně vzbudil dojem, že se zde odvíjí nějaký příběh. Ráno se pár vzbudil, nasnídal se a pak odešel do města a tak dále. To jsem nechtěla. Proto celý cyklus představuje detaily nohou. Vybírala jsem fotografie, které se mi nejvíce líbily a aby každý snímek v cyklu byl jiný.

11. ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ A DOSAŽENÍ CÍLŮ

První problém nastal už na začátku při hledání dobrovolníků. Někteří se k portrétování staví s odporem. Všichni a zejména ženy jsou dnes ovlivněny komerčními fotografiemi, které se objevují na titulních stranách časopisů, v reklamách a mají takovou sílu, že snadno manipulují s lidmi. Žena pak nabývá dojmu, že pokud nevypadá jak modelka z časopisu, tak je absolutně nevhodným objektem pro fotografování. Přitom některé modelky ve skutečnosti zdaleka nevypadají tak hezky, jako na fotografiích. Nikdo už zatím nevidí ty hodiny a hodiny práce ve Photoshopu. Někdy mi přijde, že některé tváře známých osobností už jsou natolik vyumělkované, že je to až k smíchu, když potom vidíte jak vypadají ve skutečnosti. Před časem byla zakázána například reklama s herečkou Rachel Weisz, protože její tvář byla v reklamě natolik upravena, její rysy byly natolik pozměněny, že vypadala jako někdo úplně jiný. Nakonec s fotografováním souhlasila moje sestřenice, i když několikrát mi opakovala, že není žádná modelka. Další fotografie jsem nafotila s cizími lidmi na ulici.

Když jsem začala fotografovat portrét, měla jsem jistou představu. Ne vždy se to ale podaří dodržet. Ať už se jedná třeba o techniku, kdy by bylo dobré nasvítit si model i venku. Já jsem využívala toho, co bylo při ruce. Venkovního osvětlení, zrcadel, lampiček a myslím si, že vznikl zajímavý cyklus portrétních fotografií. Postupem času jsem zjistila, že výsledné fotografie jsou možná i lepší než moje původní představa. Přílišně aranžovat model do póz, což jsem dělala na začátku, není dobré. Pak jsem se snažila dát větší prostor portrétované, aby byla více uvolněná a vznikly určitě mnohem přirozenější fotografie. Člověk si to ale někdy uvědomí, až během samotného procesu fotografování. Všechny fotografie jsou co nejméně upravované, za což jsem také ráda.

Druhý cyklus jsem začala fotografovat v exteriéru, ale byla jsem z toho zklamaná. S podporou vedoucího mé práce jsem zkoušela postavu vyfotit i v ateliéru, ale všechny snímky nakonec vznikaly doma před prostěradlem. Výhoda to byla, ale byli jsme značně omezeni prostorem. Na druhou stranu jsem zvolila pro tento cyklus více statických pozic, takže to nevadilo. Když jsem přemýšlela nad pózami, jistě že mě napadlo, že pěkné by byly dynamičtější pózy, ale ke zvolené skladbě mi to vůbec nešlo. Chtěla jsem, aby výsledné pózy byly ženské a to se mi myslím podařilo.

Práce mě natolik bavila, že bych si chtěla vytvořit ještě jeden takový cyklus, který by zahrnoval dynamičtější pózy. Jelikož nejsem zastáncem velkých úprav, tak jsem trochu musela překonávat, že musím postavy v počítači vybírat a přenášet je na jiné pozadí.

Největším problémem bylo pro mě odpoutání se od prvních nafocených fotografií. Pořád jsem je měla v hlavě a přemýšlela, jak nafotit na stejnou věc něco úplně jiného. Tak se mi do všech cyklů dostal člověk. Na druhou stranu, jestli-že jsou všechny cykly vytvořeny na jednu skladbu, tak je určitě dobré, že je dohromady něco spojuje. Tento problém tady uvádím, protože nejvíc jsem přemýšlela nad tím, co nafotit na poslední cyklus. Myšlenka se zrodila náhodou, když jsem si dala trochu pauzu od mého projektu. Tyto fotografie jsou určitě výjimečné, protože nejsou nijak strojené, hrané. Samozřejmě při snídani o tom pár věděl, ale jinak byly všechny fotografie pořízeny náhodně na ulici, v parku, aniž by o tom lidé věděli. Tak mě odpadl problém s hledáním dobrovolníků. Při fotografování tohoto cyklu jsem zjistila, že mnohdy na první pohled jednoduché věci je mnohem složitější dobře vyfotit. Nohy vždycky nevypadají dobře a stejně tak ruce. Stala se z toho taková pozorovací práce, kdy jsem měla nohy vyfoceny na deset způsobů, a když jsem pak fotografie viděla v počítači, líbily se mi jen jedny.

Získala jsem cenné poznatky z celého procesu fotografování. Uvědomila jsem si, že někdy není vhodné, pokud mi jde o vyjádření nějakých pocitů, tak portrétovaného stylizovat do podoby, kterou mám v hlavě. Mnohdy vznikají lepší fotografie, když se na procesu více podílí i portrétovaný. Aranžuje se sám do póz, které jsou mu příjemné a cítí se tak dobře. Na fotografii je vše vidět. Co se týče techniky, začínám si mnohem více rozumět se svým fotoaparátem. Jelikož ho nemám příliš dlouho, tak se díky práci lépe orientuji v nastavení a začala jsem více experimentovat s dlouhým časem expozice. Nejvíce mě však obohatily konzultace s vedoucím mé práce. Na začátku jsem potřebovala trochu postrčit, protože mi unikal můj hlavní záměr, který jsem sice měla v hlavě, ale nějak jsem na něj během fotografování úplně zapoměla. Asi to bude ale problém každého začínajícího fotografa. Je to něco jiného, než když mám jít a nafotit sérii fotografií na nějaký žánr, třeba portrét. Tak jdu a nafotím jakýkoliv portrét. Tady mě mnohem více svazovalo téma, tedy vybraná skladba. Stačilo málo, připomenutí od někoho zkušeného. Během konzultací jsem se dozvěděla co je špatně a co není, co je vhodné a naopak co vhodné není.

Například na začátku jsem chtěla výslednou sérii fotografií na pohyb vystavit v pásu, kde by horizont postupně na sebe navazoval. Již na začátku jsem se dozvěděla, že to vhodné nebude a postupně jsem k tomu dospěla sama. Pohyb bude více vynikat, když budou fotografie vystaveny každá zvlášť. V pásu by jednotlivé pózy zanikly a já jsem přece chtěla, aby bylo vidět, že je každá fotografie jiná.

Také jsem přemýšlela o vybrané skladbě. Ne o tom, jaká je. Jestli má rychlejší tempo či nikoliv. Spíš mě zarazilo, když jsem někomu řekla moje téma, tak každý si představil nějakou hranou skladbu beze slov. Také si až na výjimky každý odpověděl sám na otázku, co budu fotit. Většinou to byly takové jízlivé odpovědi typu: tak ty budeš mít samou abstrakci. Proto pro někoho možná budou výsledné cykly překvapením. Myslím si, že je naopak těžší nafotit cykly na skladbu, která má ještě slova. Pokud půjde jen o hranou skladbu beze slov, můžete v podstatě nafotit cokoliv. Důležité pak bude obhájit si svojí práci.

Podařilo se mi vytvořit tři cykly na jednu konkrétní skladbu a každý z cyklů je zaměřen na něco jiného. Jeden na atmosféru písně, druhý na rytmus, který jsem vyjádřila pohybem a třetí cyklus je dán do spojitosti s textem písně. Podařilo se mi dodržet, že každý cyklus je nafocený v jiném duchu. Mám sérii stylizovaných portrétních fotografií, sérii dá se říci už abstraktních fotografií a poslední je momentka. V teoretické části je vše dáno do spojitosti s hudbou. I na propojení textu a fotografií jsem našla příklad v podobě publikace Jiřího Všečky. Když nad tím tak přemýšlím, tak tím hlavním úkolem bylo vytvořit tři série fotografií, které by mohly posloužit jako ukázka a doplnily by tak přípravu zadání tohoto projektu. Jestliže už vím, že fotografické cykly mohou být při výuce využity, tak to znamená, že splňují všechny požadavky.

12. VZTAH K RÁMCOVÉMU VZDĚLÁVACÍMU PROGRAMU

V rámcovém vzdělávacím programu pro gymnázia je osm vzdělávacích oblastí, z nichž jedna nese název Umění a kultura. Pod touto oblastí se nachází vzdělávací obor Výtvarná výchova. Jsou zde vyjmenovány okruhy učiva, které se mají v rámci učiva rozvíjet. Je to rozvíjení smyslové citlivosti žáka, uplatňování žákovy subjektivity a ověřování komunikačních účinků. „Vzdělávání má žáky vybavit klíčovými kompetencemi, které představují soubor vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot, které jsou důležité pro osobní rozvoj jedince, jeho aktivní zapojení do společnosti a budoucí uplatnění v životě.“³⁴ Povinnou součástí vzdělávání jsou průřezová témata. Průřezová témata vstupují do vzdělávání jako témata, která jsou v současnosti vnímána jako aktuální. „Promítají se nejen svým výchovným zaměřením, ale i obsahem do vzdělávacích oblastí (oborů) a pomáhají doplňovat či propojovat, co si žáci během studia osvojili.“³⁵ Jedním z témat je Mediální výchova.

K uplatňování subjektivity dojde při vlastní tvorbě. Žáci samostatně experimentují a uplatňují své osobní prožitky, emoce, představy a zkušenosti. Při výběru fotografií do cyklu rozvíjí smyslovou citlivost. Žáci rozpoznávají, pojmenovávají prvky vizuálně obrazného vyjádření, barevné a tvarové rozdíly v obraze, světlostní poměry a barevné kontrasty. Žáci jsou schopni reflektovat, uvědomovat si vizuální a sluchové vjemy a s nimi spojené prožitky. K rozvíjení komunikačních účinků dochází, když žáci budou nalézat vhodné formy pro prezentaci svých cyklů, skrze ně budou vysvětlovat svůj záměr a porovnávat ho s ostatními prekoncepty ve skupině. Ve vyučování se uplatní reflexe v akci a po akci. „Reflexe v akci bezprostředně vyplývá z právě ubíhajícího zážitku.“ (SLAVÍK, 2004, s.230) Žáci si uvědomují své prožitky při poslechu skladby. „Úkolem reflexe v akci je podporovat vědomé sebe-řízení a připravit podmínky k reflektování po akci.“ (SLAVÍK, 2004, s.232) „Reflexe po akci se zpravidla odehrává v podmínkách zvlášť jen pro ni vytvořených a je to zkoumavý návrat k tomu, co bylo zažito.“ (SLAVÍK, 2004, s.233) Žák během diskuse reflektuje své představy, prožitky, které z poslechu skladby má a porovnávat je se zážitky ostatních spolužáků.

^{34, 35} dostupné z http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPG-2007-07_final.pdf

Žáci během vlastní tvorby rozvíjí kompetence k učení, kdy si sami organizují, rozplánují svoji činnost doma. Především kdy a kde budou pořizovat fotografický materiál pro vytvoření sérií. Žáci budou tvořivě zpracovávat informace, jakým způsobem lze převést vybrané aspekty ze skladby do fotografie. Při realizaci fotografických cyklů mohou experimentovat se světlem nebo s dlouhým časem expozice. Dále žák rozvíjí kompetence komunikativní, kdy je schopný používat odborný jazyk, srozumitelně prezentuje ostatním spolužákům své záměry, co chce ze skladby vyjádřit a naopak přijímá sdělení od ostatních účastníků komunikačního procesu. Žáci budou rozvíjet i kompetenci k řešení problémů, když budou hledat, vybírat a řešit jaké nejvhodnější prostředky, pomůcky využijí při uskutečňování svých projektů. Co se týče vztahu k průřezovému tématu Mediální výchova, tak žáci rozvíjí mediální gramotnost, když pracují s fotografickým obrazem. Žáci využívají fotografického média ke svému prospěchu a tvořivě s médiem zacházejí. Prostřednictvím vlastní tvorby si žáci osvojují nové poznatky ze světa fotografie, například kreativně mohou využívat nejrůznějšího osvětlení a získávají představu o vlastním tvůrčím potenciálu. V rámci mezioborových souvislostí zde výtvarný obor spolupracuje s hudebním oborem.

12.1 KONCEPT PŘÍPRAVY NA HODINY FOTOGRAFIE

varianta A.

Téma:	„ <i>Moje oblíbená skladba</i> “ (fotografické cykly na “vybranou hudební skladbu“)
Typ školy/ročník:	tato úloha je určena pro žáky 3.ročníků SŠ
Počet žáků:	15 žáků ve skupině
Časový úsek pro projekt:	deset vyučovacích hodin
Východiska:	výchozí skladba (motivace) inspirační zdroj – ukázky prací fotografů, inspirace pro cyklus fotografií
Námět:	a) motivační – série fotografií vytvořené na vaši oblíbenou skladbu b) popisný – žáci vytvoří fotografické cykly na základě poslechu hudební kompozice, kterou si sami zvolí
Motivace:	<i>otázky</i> – „ <i>Jaká je vaše nejoblíbenější skladba? Proč?</i> “ <i>„Inspirování oblíbenou skladbou si zkusíte vytvořit dva fotografické cykly na libovolné téma“</i>
Klíčová slova:	fotografie, fotografický cyklus, skladba, hudební skladba, hudba

Zadání samostatného úkolu: Hlavním úkolem každého žáka bude vytvořit dva cykly fotografií na základě poslechu hudební kompozice, kterou si sami zvolí. Oba dva cykly budou na jednu vybranou skladbu a každý z cyklů bude vytvořený na jeden vybraný aspekt ze skladby. Sérii fotografií žák vytvoří například na atmosféru, rytmus, melodii, barvu hudby či jej postaví na významu textu vybrané hudební kompozice. Žák každý cyklus nafotí v jiném fotografickém duchu a vytvoří jej doma mimo školu. Každý cyklus se bude skládat ze 7 fotografií. V dalších vyučovacích hodinách budou všichni žáci fotografický materiál s vyučujícím konzultovat.

Hodiny budou věnovány jak výběru námětu na zvolené téma, tak samotnému procesu tvoření cyklů, fotografování, dále úpravě fotografií a nakonec samotné prezentaci celého cyklu. Realizace bude obsahovat 14 digitálních fotografií o rozměrech 13 x 18 cm a žáci spolu s fotografiemi odevzdají zprávu o projektu. V závěrečných hodinách se budou všechny práce hodnotit a proběhne závěrečná reflexe.

Práce ve vyučování:

Samostatnému úkolu předchází práce v ateliéru. Na první vyučovací hodinu si vyučující připraví skladbu, kterou žákům představí a dvakrát ji žákům pustí. Poté žáci budou mít deset minut, aby si na papír napsali, jak na ně skladba působila, jak se při jejím poslechu cítili, jaké měli představy, myšlenky (jako zpráva o projektu). Žáci pak společně s vyučujícím budou diskutovat o tom, jaká vybraná skladba je, jaké asociace při poslechu skladby měli. Dále se zaměří na rytmus skladby, kdy vyučující nejprve vysvětlí jeden ze základních prvků hudby. Žáci se zamyslí, jak by vybraný aspekt ze skladby převedli do fotografie.

Druhou vyučovací hodinu se žáci s vyučujícím přesunou do fotoateliéru. Společně budou diskutovat, jak by rytmus skladby mohli vyjádřit, čeho by mohli při tvorbě využít (dlouhého času expozice – pohyb postavy). Společným úkolem skupiny bude vytvořit sérii 7 fotografií s využitím dlouhého expozičního času. Na papírcích budou napsány role, které budou žáci ve fotoateliéru zastávat a žáci se postupně v rolích vystřídají tak, aby si každý vyzkoušel alespoň jednu roli. V závěru hodiny bude zadán samostatný úkol, aby jím dopředu žáci nebyli ovlivněni.

Pomůcky: předpoklad, že žáci vlastní nebo si mohou digitální fotoaparát zapůjčit (možnost zapůjčení ve škole)

DIDAKTICKÁ ANALÝZA ÚKOLU

Smysl a cíl úkolu: Žáci využijí svých dosavadních znalostí z předchozích vyučovacích hodin fotografie a technických možností, aby vyjádřili své představy. Znovu si zopakují, jak má vypadat cyklus fotografií (není to jen výběr nejlepších fotografií, má svůj začátek i konec). V rámci práce v ateliéru si zopakují jak technické znalosti, vhodné nastavení fotoaparátu, dále pak práci se světly, s dlouhým časem expozice. Uvidí ukázky prací, kterými se mohou inspirovat.

Hlavním cílem je, aby si žáci uvědomili, že jedna konkrétní skladba skýtá různorodé možnosti zpracování. Žáci se naučí jak vybírat fotografie, jak vybrané snímky vhodně upravovat v programu pro úpravu fotografií například Adobe Photoshop (učí se využívat nástroje při realizaci autorského projektu), jak vhodně výsledné cykly adjustovat. Naučí se pracovat samostatně a přitom budou komunikovat i s ostatními spolužáky. Důležité závěrečné obhájení své práce, interpretace vlastního záměru.

Definice uměleckého cyklu: “Umělecký cyklus například malířský, grafický, sochařský, fotografický cyklus – je řada výtvarných děl spojených námětem, dějem, materiálem“³⁶

Dosažení cílů: Hlavním cílem jsou vytvořená různorodá zpracování na jednu skladbu. Žáci si to uvědomí při reflexi, dále když budou obhajovat své práce, jaké jsou mezi cykly rozdíly, jaké jsou rozdíly mezi všemi pracemi. Znamená to, že žáci využijí nejrůznější techniky, uplatní při tvorbě nejrůznější fotografické žánry.

³⁶ dostupné z <http://cs.wikipedia.org/wiki/Cyklus>

Popis vyučovacích hodin + časový scénář

1. vyučovací hodina

- úvodní motivace 5 min.
- představení a poslech skladby vybrané vyučujícím 10 min.
- úkol – žáci si na papír poznamenají, jaké dojmy, představy při poslechu skladby měli a jak na ně skladba působila 10 min.
- diskuse se žáky – dojmy, jejich představy, cítění, myšlenky a sociace z poslechu skladby vybrané vyučujícím + základní prvek hudby rytmus 20 min.

2. vyučovací hodina

(práce ve vyučování)

- práce v ateliéru – společný úkol skupiny - série 7 fotografií
- rozdělení rolí žáků v ateliéru (role napsány na papírcích) – vylosují si a postupně se v rolích vystřídají (1 x model, 1x fotograf, asistent, 2x světlo, 1x odrazka, 1x expozimetr, obecnostvo)
- převedení rytmu skladby do fotografie – využití dlouhého času expozice – pohyb postavy (žáci pak mohou využít při realizaci samostatného úkolu)
- fotografování 35 min.

(zadání samostatného úkolu) - závěr hodiny - samostatný úkol (každý si vybere do příští hodiny skladbu, na kterou bude chtít vytvořit dva fotografické cykly) skladbu si žáci přinesou na flashce 10 min.

- diskuse se žáky (hodnocení) – Jaké fotografické techniky byste mohli využít při realizaci svého projektu?

3. vyučovací hodina

- pokračování - ukázka několika možných variant cyklů atmosféra, rytmus, význam textu skladby (zde mohou být využity mé fotografické cykly – poslech skladby)

- teorie – co je melodie, harmonie hudby – ukázka převedení do fotografie - rytmus spjat s pohybem – pohyb ve fotografii (práce s dlouhým časem)

- atmosféra - dá se vyjádřit například světlem, využití různých pomůcek,...

- význam textu skladby – převedení do reportážní fotografie, momentka

- celkový čas 30 min.

- diskuse se žáky (hodnocení) - nad ukázkami prací Jak byste své představy vyjádřili fotografií? 15 min.

- 4. vyučovací hodina**
(výběr námětů)
- samostatný úkol – diskuse se žáky nad skladbou, kterou si zvolili
 - představení několika skladeb ve vyučování (zbytek skladeb individuální konzultace se žáky) 20 min.
 - diskuse se žáky – vhodnost vybraných námětů pro cykly
 - vybrané aspekty ze skladby (atmosféra, rytmus, melodie, barva hudby) 20 min.
 - závěr hodiny – na příští hodinu přinést první nafocené fotografie 5 min.

-
- 5. a 6. vyučovací hodina**
(učebna s pc)
- diskuse nad fotografickými materiály - důležitá zpětná vazba od vyučujícího - interpretace záměru autora
 - diskuse probíhá se všemi žáky ve skupině
 - vhodnost vybraného námětu pro cykly
 - úpravy fotografií – základní úpravy fotografií ve Photoshopu (vyvážení barev, ořez, jas, kontrast)
 - celkový čas 90 min.

-
- 7. a 8. vyučovací hodina**
(učebna s pc)
- diskuse nad dalšími nafocenými fotografiemi
 - upravování fotografií ve Photoshopu
 - výběr fotografií a možnosti vhodné adjustace celého projektu - ukázky - paspartování, tisk fotografií
 - celkový čas 90 min.

-
- 9. a 10 vyučovací hodina**
- prezentace některých cyklů před třídou (vzájemné obohacení) – žáci uvidí různorodé možnosti zpracování ve třídě – na jednu skladbu více variant cyklů
 - všichni žáci odevzdávají spolu s fotografiemi zprávu o projektu (viz. dole)
 - hodnocení všech projektů, závěrečná reflexe
 - celkový čas 90 min.

- Zpráva o projektu (cca 1 strana A4)** –
1. zdůvodnit výběr skladby
 2. výběr námětu pro cykly – interpretace záměru autora
 3. co žák preferuje – abstraktní, realistická fotografie
 4. úprava fotografií – Jaké nástroje jste využívali při úpravách fotografií? Naučili jste se něco nového?

Organizační formy: frontální vyučování – vyučující pracuje hromadně se všemi žáky ve třídě, všichni jedno společné téma
každý pak pracuje sám na svých fotografických cyklech – větší prostor pro rozvíjení kompetencí
diskuse se žáky společně s vyučujícím ve třídě

Dispoziční předpoklady žáka - využití znalostí z předchozích vyučovacích hodin – zvládnutí nastavení fotoaparátu, práce s kompozicí, se světlem, s dlouhým časem expozice, teoretické znalosti (co je fotografický cyklus, fotografické žánry), zvládnutí základů úpravování fotografií v programu Adobe Photoshop (vyvážení barev, ořez, úprava barevnosti, jas, kontrast, světlost, převedení na černobílou fotografii)

Technické a materiální zázemí - každý vlastní digitální fotoaparát či si může fotoaparát zapůjčit ve škole, vybavený ateliér – digitální zrcadlovka, stativ, světla, odrazné desky, dále jsou k dispozici papírová pozadí různých barev - černá, bílá, světle šedá, modrá

Dispoziční předpoklady učitele – vyučující má teoretické, praktické znalosti z oblasti fotografie, fotografování, znalosti v oblasti vhodné úpravy a zpracování fotografií - předpoklad ovládnutí programu Adobe Photoshop, znalosti, zkušenosti co se týče vhodných možností adjustace fotografických cyklů, k dispozici má prezentace s ukázkami fotografických cyklů, dostatečně vybavený ateliér (světla, fotoaparát, stativ a další)

Kritéria hodnocení úkolu: zvládnutí zadaného úkolu – výběr námětu pro cykly z hlediska originality, hodnocení kreativity žáků, dovednosti či schopnosti vybrat fotografie do cyklu

- náročnost úkolu – využití dlouhého času expozice
- vhodná úprava fotografií – vyvážení barev, jas, kontrast, černobílá fotografie
- adjustace projektu + závěrečná prezentace (zpráva o projektu cca na stranu A4)

Forma hodnocení úkolu: známka + dialog – slovní hodnocení velice důležité, aby vyučující poskytl žákovi zpětnou vazbu, co by mohl příště udělat lépe, čeho se má při fotografování vyvarovat, čeho žák dosáhl naopak čeho nedosáhl

Metody: monolog – zadání úkolu, výklad (fotografický cyklus, skladba, možnosti úpravy fotografií), práce ve skupině, samostatná práce žáků, diskuse jak mezi vyučujícím a žákem, tak i mezi žáky, závěr reflexe

Další varianty zadání:

- B.** - skladbu pro hlavní úkol si žáci vybírají sami, ale budou omezeni ve výběru aspektů ze skladby - zvolí si dva ze tří (atmosféra, rytmus, význam textu skladby)
- C.** - skladbu pro hlavní úkol vybere sám vyučující a žáci si sami vyberou aspekty z písničky (nejméně dva)

- třetí varianta **D**, kdy by žáci byli omezeni výběrem skladby a námětem současně není vhodná – žáci by například mohli odmítnout spolupracovat, pokud budou ve všem omezeni
- žáci v první variantě **A** mají větší prostor – větší uplatňování subjektivity – vzniknou různorodější varianty zpracování úkolu

13. ZÁVĚR

Fotografování se celkově obešlo bez velkých komplikací. Cyklus stylizovaných portrétních fotografií je emotivní, přirozený. Takový, jaký jsem ho chtěla mít. Zasněné portréty střídá fotografie, kdy se dívka naposledy před odchodem ven vzhlíží v zrcadle. Jakoby se navracela ze světa snění zpátky do reality. Krása pohybu a ladnost křivek ženského těla se spojily ve druhé sérii fotografií. Pózy na fotografiích naznačují měnící se půvaby ženské krásy, které jsou skryty v jediném těle. Střídání horizontů na fotografiích evokuje plynutí a i díky tomu jakoby se celý cyklus odvíjel v čase. Poslední fotografický cyklus vytvořený na význam textu skladby dokazuje, že v jednoduchosti je krása. Páry nohou dokonale vystihují část z textu skladby. Na lásku musí být dva. Snímky se od předchozích dvou sérií fotografií výrazně liší. Dvojice lidí, které jsem fotografovala, o tom nevěděly. Jde o momentku, o zachycení svým způsobem jedinečného okamžiku.

S výslednými cykly jsem spokojená. Dokázala jsem, že na jednu konkrétní skladbu lze vytvořit několik variant cyklů a každá série fotografií může být v jiném fotografickém duchu. Mým hlavním záměrem bylo propojit jednotlivé cykly fotografií s vybranou skladbou. Hudba se odvíjí v čase a fotografie zaznamenává obraz. Fotografie v tomhle pohledu ani nemůže přesně zaznamenat všechny momenty ze skladby. Myslím si, že výsledné fotografické cykly vhodně vyjadřují všechny vybrané aspekty z písně. Atmosféra skladby je vyjádřena světlem, zasněným výrazem modelky a rytmus nemohl vystihnout lépe nikdo jiný než pohyb. Poslední cyklus fotografií ukazuje, že lásku můžeme najít i ve zdánlivě obyčejném momentu.

Když se ohlédnou zpět za svojí prací, tak tento projekt byl pro mě velkým přínosem. Teď nemám na mysli získané nové poznatky z procesu fotografování, ale skutečnost, že mě posunul o kus dál ve fotografování. Víc přemýšlím nad tím, co do fotografie chci dostat a snažím se nefotografovat jen tak bezhlavě.

A co říci na závěr? Inspiraci můžeme najít v přírodě, v literatuře, v umění i v hudbě. Hudba má totiž jednu skvělou vlastnost, umí se dotýkat lidí. Donutí nás plakat, smát se, radovat se a ať už ji chceme jako zdroj inspirace nebo ne, může v nás vyvolat nádherné pocity.

14. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Seznam použité literatury:

ANDĚL, Jaroslav, Josef Sudek o sobě, nakladatelství Torst, Praha, 2001, vyd. 1, str. 133, ISBN 80-7215-147-9

BRUN, Richard a kolektiv univerzity Hradce Králové, Média a multimédia v pedagogické praxi – Digitální fotografie, nakladatelství Gaudeamus, Hradec Králové, 2010, vyd. 1, str. 112, ISBN 978-80-7435-031-3

DLABOLA, Otto, KOPECKÁ, Michaela, Procházky kulturní Prahou, vydala Svěpomoc, Praha, 1988, vyd.1, str. 114, ISBN 38-023-87

DYTRTOVÁ, Kateřina, Čas, prostor, hudba a výtvarné umění, vydala Univerzita J. E. Purkyně, Ústí nad Labem, 2006, vyd. 1, str. 138, ISBN 80-7044-765-6

JOHNSON, William S., Dějiny fotografie od roku 1839 do současnosti, vydalo nakl. Slovart, Praha, 2010, str. 766, ISBN 978-80-7391-426-4

KLEPIKOVÁ, Xenie, Fotografie 20. století Museum Ludwig v Kolíně nad Rýnem, nakladatelství Slovart, Praha, 2003, str. 191, ISBN 3-8228-1757-0

MAREK, Vlastimil, Tajné dějiny hudby. Zvuk a ticho jako stav vědomí, nakl. Praha : Eminent, 2000, str. 214, ISBN 80-7281-037-5

MARTINEAU, Jason, Tajemství hudby, nakladatelství Dokořán, Praha, 2012, str. 66, ISBN 978-80-7363-394-3

MATZNER, Antonín, Čechy hudební ve fotografiích Otto Dlaboly., nakl. XYZ, Praha, 2009, str. 324, ISBN 978-80-7388-167-2

MRAVEC, Juraj, VOJTEK, Viktor, Interview s fotografií – První sedmička, nakl. Slovart, Praha, 2003, str. 80, ISBN 80-7209-508-0

MRÁZKOVÁ, Daniela, Příběh fotografie, vytiskla Svoboda Praha, Praha, 1985, vyd. 1, str. 272, ISBN 23-033-85

SEDLÁK, František, Základy hudební psychologie, Státní nakladatelství Praha, Praha, 1990, vyd.1, str. 319, ISBN 80-04-20587-9

SLAVÍK, Jan, WAWROCZ, Petr, Umění zážitku, zážitek umění – 2.díl, vydala Univerzita Karlova v Praze, 2004, vyd. 1, str. 303, ISBN 80-7290-130-3

SUDEK, Josef, Janáček – Hukvaldy, nakl. Supraphon, Praha, 1971, vyd. 1, str. 148

ŠECHTLOVÁ, Marie, fotografie – photography 1960 -1970, Tábor, 2009 , str. 179, ISBN 978-80-904323-0-7

ŠMOK, Ján, PECÁK, Josef, TAUSK, Petr, Barevná fotografie, nakladatelství technické literatury, Praha, 1978, vyd. 2, str. 384, ISBN 04-603-78

TAUSK, Petr: *Vztah výtvarného umění a fotografie*. Praha: Ústav pro kulturně výchovnou činnost, 1972, str. 46, ISBN 9217586

VŠETEČKA, Jiří, BERKOVEC, Jiří, Praha město hudby, nakladatelství Supraphon, Praha, 1983, vyd. 1, str. 188, ISBN 02 – 140 – 83

Časopisy

HALOUN, Karel, Revolver Revue, Ivan Prokop: osamělí velikáni na fotografiích společenského aktivisty, 2010, č. 78, str. 189 – 194. ISBN 1210-2881

GURYČA, Richard, Fotografie magazín, Wim a Donata Wenders, 2007, č. 5, str. 10 -16

COLEMAN, Allan D., Fotografie Magazín, Můj pohled na fotografie: Graham Nash, 1995, č. 12, str. 8., ISSN 0009-0549

Internetové zdroje:

iDnes.cz [online]. 21.9 2010 [cit. 2012-04-10]. Marie Šechtlová byla lepší fotografka, než napovídá pražská výstava. Dostupné z <http://zpravy.idnes.cz>

Josef Šechtl, Marie Šechtlová [online] 16.4 2009 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z <http://sechtl-vosecek.ucw.cz/marie.html>

České noviny [online] 15.06.2011 [cit. 2012-04-10]. Výstava Ivana Prokopa propojuje svět fotografie a hudby. dostupné z <http://www.ceskenoviny.cz/kultura/zpravy/vystava-ivana-prokopa-propojuje-svet-fotografie-a-hudby/651730>

Fotoblog [online] 18.3 2010 [cit. 2012-04-10]. S Josefem Sudkem o hudbě. Dostupné z <http://fr-foto.blogspot.com/2010/03/s-josefem-sudkem-o-hudbe.html>

Hudba a zvuk [online] 19.10.1999 [cit. 2012-04-10]. Josef Sudek aneb fotografie a hudba. Dostupné z <http://archiv.neviditelnypes.zpravy.cz/hudba/1019hud.htm>

iGalerie.cz [online] 1980 [cit. 2012-04-10]. Portfolio: Josef Sudek. Dostupné z <http://igalerie.cz/cs/graphics/portfolia/93-portfolio-josef-sudek>

Better photography [online] 30.3 2011 [cit. 2012-04-10]. Ralph Gibson, Dostupné z <http://betterphotography.in/2011/03/30/ralph-gibson>

- Fotografování.cz [online] 20.12 2010 [cit. 2012-04-10]. Pokochejte se dílem legendárního fotografa Anselma Adamse.
Dostupné z http://www.fotografovani.cz/art/fo_svet/foto-historie-osobnosti-ansel-adams-krajinarska-fo.html
- SMEsk [online] 9.12 2009 [cit. 2012-04-10]. Fotografie, kde počít hudbu.
Dostupné z <http://kultura.sme.sk/c/5147675/fotografie-kde-pocut-hudbu.html>
- Literární noviny [online] 26.1 2010 [cit. 2012-04-10]. Fotografie: Toulky krajinou hudby. Dostupné z <http://www.literarky.cz>
- Fotografování.cz [online] 25.3 2008 [cit. 2012-04-10].
Jiří Všetěčka: Kolik filosofie se vejde do jednoho záblesku.
Dostupné z http://www.fotografovani.cz/art/fo_reportaze/clanek520084588.html
- VP GALLERY [online], [cit. 2012-04-10]. Gjon Mili
Dostupné z http://www.vpphotogallery.com/photog_mili.html
- Wikipedia [online] 11. 10 2011 [cit. 2012-04-10]. Gjon Mili
Dostupné z http://es.wikipedia.org/wiki/Gjon_Mili
- Novinky.cz [online] 7. 10 2011 [cit. 2012-04-10]. Ostravský fotograf Petr Macháček zahájil svou třináctou výstavu. Dostupné z <http://www.novinky.cz>
- Centrum kultury a vzdělávání [online] 15. 2 2011 [cit. 2012-04-10]. Ostravský klub Atlantik hostí výstavu tanečních fotografií
Dostupné z <http://www.ckv-ostava.cz/napsali2011a.html>
- Informační systém Masarykovy univerzity [online] 2007 [cit. 2012-04-10]. Diplomová práce - Petra Fiedlerová
Dostupné z http://is.muni.cz/th/84146/pdf_m/Fiedlerova_Petra_diplomova_prace.txt
- Metodický portál [online] 28.11 2005 [cit. 2012-04-10]. Funkce hudby ve společnosti
Dostupné z <http://clanky.rvp.cz/clanek/k/p/406/FUNKCE-HUDBY-VE-SPOLECNOSTI.html/>
- Moje stránky [online] 9.5 2010 [cit. 2012-04-10]. Co v nás vyvolává hudba?
Dostupné z <http://madeleine-flowers.blog.cz/1005/co-v-nas-vyvolava-hudba>
- Filmový časopis ps [online] 25.12 2011 [cit. 2012-04-10]. Vztah mezi hudbou a obrazem. Dostupné z <http://25fps.cz/2011/synestezie/>
- Týden.cz [online] 14.4 2012 [cit. 2012-04-10]. Bryan Adams lepší fotograf než zpěvák?
Dostupné z http://m.tyden.cz/rubriky/lide/bryan-adams-lepsi-fotograf-nez-zpevak_21592.html
- FiftyFifty.cz, společenský magazín [online] 14.10 2010 [cit. 2012-04-10].
Enter: nová kniha fotografií Richarda Millera.
<http://www.fiftyfifty.cz/Enter-nova-kniha-fotografii-Richarda-Mullera-3369213.php>

FotoVideo [online] 10. 2006 [cit. 2012-04-10]. Fotografujeme tanec.
Dostupné z <http://www.scheufler.cz/cs-CZ/files/2314/Tanec.pdf>

Jakou roli hraje hudba v lidské společnosti? [online] 2010 [cit. 2012-04-10].
Dostupné z http://www.users.muohio.edu/shermalw/EDP101AS07/Group-6_EDP101Cs2010.doc

FiftyFifty.cz [online] 11. 4 2008 [cit. 2012-04-10]. Hudba jako droga.
Dostupné z <http://www.fiftyfifty.cz/Hudba-jako-droga-4928311.php>

Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 100 s. [cit. 2012-05-01].
Dostupné z WWW: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPG-2007-07_final.pdf>. ISBN 978-80-87000-11-3.

Video:

Josef Sudek o hudbě – dostupné z <http://www.youtube.com/watch?v=XqsqQOgxZYQ>

Obrázky:

(dostupné z)

č.1 - <http://www.radioalaska.cz/osobnosti/frantisek-kupka>

č.2 - <http://www.lgp.cz/cz/udalost/vystava/wim-a-donata-wenders.html>

č.3 - <http://cinefestival.blogosfere.it/2007/11/torino-film-festival-2007-wim-e-donata-wenders-still-images-of-moving-pictures.html>

č.4 - <http://www.moravska-galerie.cz/moravska-galerie/o-galerii/tiskovy-servis/2006/josef-sudek-neznamy.aspx>

č.5 - <http://annapleslova.blog.cz/0904/josef-sudek>

č.6 - <http://yama-bato.tumblr.com/post/7199302799/josef-sudek-at-the-janaceks-from>

č.7 - http://www.antikvariat.eu/index2.php?action=detail_z&id_z=193

č.8 - <http://artblart.com/2009/09/21/exhibition-ansel-adams-a-lifes-work-at-museum-of-photographic-arts-san-diego/>

č.9 - <http://isozine.com/blog/?p=530>

č.10 - <http://www.fd->

inspired.com/works_of_art_light_string_series_guitar_print_ralph_gibson_2003.html

č.11 - <http://arealsuntaste.blogspot.com/2012/02/ralph-gibson.html>

č.12 - ŠECHTLŮVÁ, Marie, fotografie – photography 1960 -1970, Tábor, 2009 , s. 179

č.13 - <http://billyjane.tumblr.com/post/1250199719/dancing-1936-stroboscopic-study-by-gjon-mili>

č.14 - <http://www.ckv-ostrava.cz/napsali2011a.html>

č.15,16 - <http://obrazky.cz>

č.17 - <http://kultura.idnes.cz>

č.18 - <http://www.shutterbug.com/content/interview-graham-nash-photographs-recent-taking-aim-unforgettable-rock-%E2%80%99n%E2%80%99-roll-photographs>

č.19 - <http://stephwereley.wordpress.com/2010/01/15/art-bryan-adams/>

č.20 - <http://www.prozeny.cz/magazin/spolecnost-a-kultura/akce-a-novinky/17114-richard-muller-jak-jsem-fotil-svet>

15. RESUMÉ

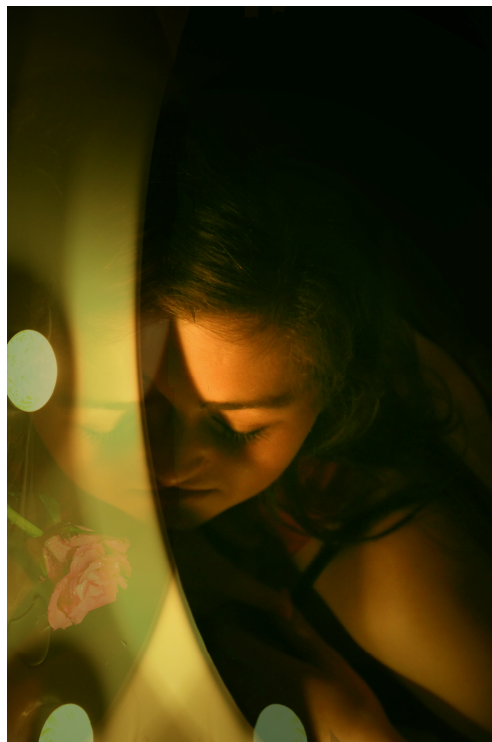
My first task was to pick a song to which I would create three matching photograph cycles, each one of them considering the piece of music from a different angle. I chose the song 'Love' by the English artist Joss Stone and I created three cycles to match the rhythm, the atmosphere and the meaning of the song. Each series of photographs is of a different kind. I have got one cycle of arranged portrait photographs, another one of abstract photographs of movement and one of snapshots. The presented project contains 21 digital photos sized 30x40 cm.

In the theoretical part of my project I focused on different possibilities of connecting photography with music. I found inspiration in great photographers such as Josef Sudek, who dedicated some of his work to this topic, or such as Ansel Adams, Ralph Gibson. I did some research on concert and dance photography, which I then used to create my own cycle of movement photographs. I tried to backup the ideas of my photo cycles with some relevant theoretical background. Very interesting example of connecting text and photography I found in the work of Jiří Všetěčka. In the following chapter I focused on the creative process in photography in general and then I describe the actual process of creating this particular project and also some of the trouble I came across in its realization. In my last chapter I described the preparation of assignments for photography courses. Each photography cycle was supposed to match a different aspect of the song that I have chosen and I think I can say I am satisfied with the final outcome of my creative project.

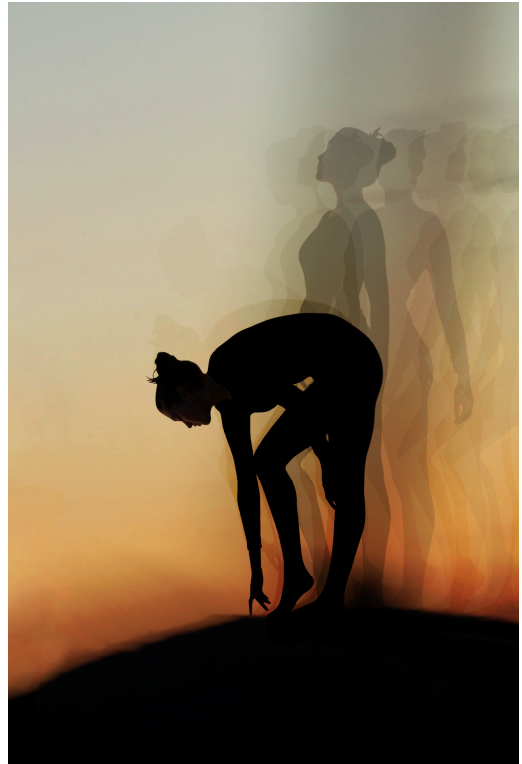
16. OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

Příloha 1

Cyklus na atmosféru skladby

Příloha 2
Rytmus ve fotografii

Příloha 3
Cyklus na význam textu skladby

